

Pol Mon Korin Wumb Kumna Połpu Kindim

Pol Mon Kumb Se Połpu Korin Wumb Kin Kindim Ek Ei

¹ Mon ek ei, na Pol połup kindinj. Na nam Gos eim noman ełe, to tonu kindpi mundang kin, Jiisas Kraiss nge ek se andilmin wu mił erip moł. Nga Sosenes eim sinim enginjpin ei, eim ek ka yi ku, nipi kindim.

² Kindang kin, Gos eim nge wumb tilap Korin konu ełe mołmun wumb pei, en enim Gos erang kin, ok wumb konj kun ka mendpił mołmun. Molk kin, nimbił erang, enim pei Jiisas Kraiss nge wumb tilap ende puk mołmun. Wumb nii endi Jiisas Kraiss kin ek ka nik, prei erik ngonmun wumb ei, Gos nge oł kun ka erik molk kin, sinim Owundu kin nga enim Owundu kin ouni mułmun.

³ Pe kapli, sinim Erinjpin Gos kin, Jiisas Kraiss Owundu ouni, enim kapli noman ka ngokuł, nga noman emin pei ngunguł ku.

⁴⁻⁶ Pe Jiisas Kraiss nge eim ek ka enim kin erpi kin, dinga kindang pałim. Peng kin, enim ok Jiisas Kraiss kin dambiltik ok ende punmun ei, enim Gos nge oł kun ka kanim kanim pei seng kin, mołmun. Gos ek keimi ninmin ełe ni, Gos noman ka pałim ełe mił, yi ku piinmin. Piyangin kin, na nanim kunum kunum enim piip kin, Gos kin ka piip ek ka nip ngond. Nimbił erang Gos eim noman enim ngonum. Ngopu kin, noman kułpu, enim

ngonum ei, nimbił erang enim Jiisas Kraiss eim nge wumb mendpił mołmun. ⁷ Pe enim Gos nge oł kun ka wii ngonum ei, enim oł ełe sinarik kin, wii endi mulałmin mon. Ba pei sinmin yi erik kin, nga muł mei poru nimba kunum ei, Jiisas Kraiss Owundu peni ełe tor omba nge kui erik mołmun. ⁸ Mułangin kin, sinim nge Jiisas Kraiss Owundu peni ełe tor omba kunum ei, ek kend tonmun ek ei ni, oł kis kun pinerim oł ei nge, endi enim kin peng kindnermba. Nga eim enim ambil gii nipi, dinga erpi sipi, mułang pupu kin, Jiisas Kraiss Owundu nge kunum ei, muł mei tał poru nimba kunum ei kaplı poru nimba. Neng kin, enim pii gii dinga pim kin, epi endi enim kin ek endi kaplı enerngii, mon! ⁹ Gos ei eim ek keimi mendpił pułwu ei, enim kaplı Gos kin pii gii ningii. Gos eim enim to tonu kindpi sipi kin, eim kingam Jiisas Kraiss sinim nge Owundu kin kindang, dambiltpin o pun ende pupun mułmun.

¹⁰ Pe nanim angnan noł, na enim noman ełe to konj kindip kin, ek dinga yi mił nip ngond. Ngond ek ei, Jiisas Kraiss sinim nge Owundu noman dinga ełe nip ngond. Enim pei kaplı, noman piik ende kindik kin, ek ende ningii. Nga enim noman eipi eipi peng kin, ek eipi eipi nik, mulerngii mon. Nga enim noman ende sek kin epi kanim kanim noman to piingii ei, enim piinmin epi omba. ¹¹ Pe nga wumb kombur amb Klowes ngii konu ełe no pek mołmun wumb ei, ok ya na kanik kin, ek kun ninjing. Nam angnan noł ei, enim ek mił erik kin, ek kanim kanim eipi eipi ninjing. ¹² Pe na ek yi mił piind, enim pei oł yi nge enmin; nga wumb kombur enim mołmun konu ełe molk kin, ek ei

nge ku nik mołmun. Na nanim Pol kin ekii sip kongun paki top enj wu moł. Wumb kombur yi ku nik mołmun na nam wumb kombur yi ku nik mołmun; na Apolos kin ekii sip kongun paki top enj wu moł. Wumb kombur yi ku nik mołmun; na nanim Piisa kin ekii sik kongun paki top enj wu moł. Nga wumb kombur yi ku nik mołmun; na nanim Jiisas Kraiss kin ekii sip kongun enj wu moł. ¹³ Enim oł yi nge kapli enerngii mon. Pe Jiisas Kraiss eim endeim mendpił mołum. Nga wu endi Jiisas Kraiss mił eipi endi mulałmin mon. Na Pol ond peri ełe kularip enim oł kis kun sinerang muljung ełe ngunenj mon? Nga enim na embe Pol ełe enim noł pinenjing mon ku.

¹⁴ Na nanim ka piip Gos ngond ei, na enim endi noł pendip ngunenj; ba wu tał Krispis kin Geiyas mendpił noł pendip ngunj. Mon pim kin, wumb pei na kin ekii singii; ba Kraiss kin ekii sinerngii, mon. ¹⁵ Yi mił erang, wumb torung wumb ek yi ninerngii mon. En enim Pol embe ełe noł pinjpin kin, Pol kin ekii simin. Simin ningii ek ei, kapli enenmba mon. ¹⁶ Ei keimi na nanim Sepanis eim ambim nin, kingam ambilim noł nin, na noł pendip ngunj; ba nga na wumb kombur eipi noł pendip ngunenj mon, ni piind. ¹⁷ Jiisas Kraiss na kindim ei, wumb noł pendkin ngunjii nipi, kindnerim mon. Jiisas Kraiss eim na kindim ei, eim ek ka nip, tor kindip wumb ngumbii nip na kindim. Kindpi ei ek nip, tor kindmbii ni, ya mani mei ełe wumb noman pałim ek ei sip, ende kindip; mon pim kin, Jiisas Kraiss opu ond peri ełe kułum ek ka ei, ek wii mił endi pinermba mon. Jiisas eim ek ka ei am dinga wii mendpił pimba.

Krais Nge Dinga Ei Gos Nge Dinga

¹⁸ Pe wumb oł kis kun pinerim mił erik mołmun wumb ei, Jiisas opu ond peri ełe kołpu erim oł ei, epi wii mił ni piinmin. Ba wumb Jiisas kin pii gii nik enmin wumb ei, Gos orung simba wumb ei ni piik kin, Jiisas ond peri ełe kołpu, nga konj tonu opu erim Gos ek ka ei, Gos nge noman dinga mendpił sałim ni piinmin. ¹⁹ Yi mił erang, Gos eim ek ka ełe yi ninim, ei keimi sinim piinmin, “Na kaplı wumb noman ka wii dinga peng mulngii ei, top erip, kis mundamb, noman ka yi nge peng mulerngii, mon!”

Pe nga,

“Na nanim yi ermbii wumb nii endi, noman peng sin sinim epi pei piinmin ni piingii wumb ei, noman eipi eipi palim ei sip, eipi eipi kindmbii,” ninim.

²⁰ Pe nga noman piłmin wumb jili mił mołmun? Nga wumb Gos ek kanim kanim pei mon połmun wumb jili mił mołmun? Nga wumb ek mił elmin, wumb ya mei ełe mołmun wumb ei jili mił mołmun? Gos eim ya mei ełe wumb pei, noman ka palim ni piinmin ei erpi kindang kin, noman mendpił endi pinałim mon!

²¹ Gos eim noman ka owundu palim ei, eim oł yi nge erang tonu om. Ya mani mei ełe wumb pei en enim noman pim ełe, Gos nge eim noman to piik enjing, ei kaplı enerim mon. Yi peng kin, Gos eim noman ka piipi yi erang kin, wumb eim pii gii ninjing wumb ei sipi orung sim. Seng kin, sin Gos ek ka ei kin, noman owundu pinałim mił mei wumb ni piinjing kin, ek ka ei nipin, tor kindinjpın ełe nge, Gos wumb ei sipi orung sim.

²² Nga Jura wumb Gos ek ka eke piipin gii nimin; ba sin tonu epin Gos jep ol endi kanpin kin, pii gii nimin nik, yi nilmin; nga Griik wumb noman ka dinga erik simin ni piik elmin wumb ei ku.

²³ Ba sin Jiisas Kraiss ond peri eke kulum ei, sin ek ni tor kindamin. (Wumb ol kis kun pinerim er muljung wumb eke, sip orung sip erim ek ei, sin nipin tor kindpin ngonmun.) Jiisas ek ka ei piik kin, Jura wumb ombu geltii kulk, bul ngok enjing. Ba wumb tilap eipi wumb ombu, noman eke ek ei, ek kun pinaim mon ni, noman yi to piinmin.

²⁴ Ba wumb ombu, Gos eim sipi orung sim wumb; Jura kin wumb tilap eipi kin ouni, ek ka ei pii gii ninmin ei, Kraiss eim, ei eim Gos nge noman dinga molum; nga Gos nge noman ka wii ei, eim mendpil molum. ²⁵ Pe Gos eim noman wii mil ei, wumb noman owundu palim ei to mani kindim. Nga Gos nge dinga ei wii mil dinga epi ei, wumb nge dinga owundu ei to mani kindim.

²⁶ Pe angnan nol, enim kom se piyei! Ok enim nimbil ol mil erik muljung? Gos eim enim to tonu kindpi mundang kin, sipi orung sim. Pe en enim ni ombu en enim muljung mil, ei piinmin. Enim wumb aninga kombur noman ka wii peng muljung. Enim wumb aninga kombur enim dinga peng, muljung. Pe nga enim wumb aninga kombur wu num embe pulum ei, wumb noman eke yi mil piimin. ²⁷ Ba Gos eim ya mei eke wumb mendpil mil mon. Wumb wii mil wumb eipi ni piinmin ei nge, Gos eim erpi, tonu kindpi sipi, wumb noman palim ni piik molmun wumb ei, topu singambil sipi ngum. Pe nga ya mani mei eke wumb wii, dinga pinaim wumb ei, Gos

sipi, erpi, tonu kindpi, wumb dinga owii salim wumb ei, to singambil sipi ngum. ²⁸ Gos eim ya mani mei ele epi wumb kanik si kindinmin wumb wii mił endi sipi kin, nga wumb epi sinałim wumb yi niłmin wumb ei sipi kin, nga epi endi molalim epi endi ei sipi kin, tonu kindpi erpi ei, wumb noman palim wumb nin, epi pei dinga salim epi ei nin, pe salim epi ei to mani kindpi wii mił kindang mułmba. ²⁹ Mon pim kin, wumb endi kapli eim embe ambilpi tonu kindpi kin, Gos kumb ele mołpu yi ermba. Ei mon! ³⁰ Ba Gos eim enim erpi tu wupu, Jiisas Kraiss kin dambilpi se ende kindpi kindang mołmun. Gos eim Jiisas Kraiss kindang, Jiisas eim sinim nge noman konj ni, noman ka wii puł wu mołum. Sinim Jiisas eim kin o pun, Gos nge oł kun ka wumb mił Gos eim sinim kaninim. Yi mił erang, Gos Gui Ka sinim kin mułang kin, sinim Gos nge oł kun ka oł ei ekii simin, nipin yi elmin. Pe nga sinim Kraiss kin pii gii ninjpin kin, Gos eim kin sinim sipi orung sim. ³¹ Mon pim kin, Gos eim ek ok nirim mił tonu omba. “Wumb nii endi ka ka piipi kin, epi ele embe ambil tonu kindmba, ei kapli; ba wu ei ka ka piipi kin, Gos oł ka wii eririm ei piipi kin, Gos Owundu embe ambil tonu kindmba.

2

Pol Ek Ka Ni Tor Kindpi Kin, Jiisas Kraiss Opu Ond Peri Ele Ek Ei, Wumb Nii Ngum

¹ Kindang na yi ku angnan noł enim kin onj kunum ei, Gos ek keimi koi erpi pim ek ei, na nip tor kindip enim ngunj. Ngunj ei, na ek olt kinan ka wii endi nip kin, nga noman owundu

pim wumb mił endi nip, enim kin ngunenj mon. ²Pe na nanim noman to piip epi kanim kanim pei, noman to piinenj ei, enim tep to ek nip ngop mul; ba Jiisas KraiS endeim mendpił ouru ninerim ei, eim opu ond peri ełe kułum ei mendpił, noman to piinj. ³Pe enim kin op mulS kunum ei, nanim dinga endi peng piinenj; nga nanim gał owundu sip pur pur tang mulS. ⁴Pe nga, nanim ek ka nip tor kindip kin, na ek andan top wumb ngunj ei, ya mani mei ełe wumb noman ka owundu peng ninmin oł ei nge ninenj mon; ba Gos eim Gui Ka ełe na paki tang, dinga ngang kin, ek keimi nip tor kindinj. ⁵Ba enim nge pii gii ei, ya mani mei ełe wumb noman palim ei mił, enim pinalim; ba enim pii gii ei, Gos kin eim dinga ełe palim.

⁶Peng kin, sin noman dinga palim ei nipin, wumb nii endi opu, Jiisas kin pii gii dinga nipi, mołum wumb ei kin, nipin ngonmun. Ba noman dinga ya mani mei ełe wumb noman dinga mon; nga ya mani mei ełe tep enim wumb ei dinga mon ku; nga dinga epi endi eipi nge mon ku; dinga ombu ełe am ba. ⁷Pe ek noman dinga endi na nip tor kindip ei, ok Gos eim nge noman dinga koi erpi pim. Kunum ełe, muł mei enerim kunum ei, yi erpi pendim. Na ek nip tor kindip ei, wumb kinenjing koi erpi pim ei, Gos nge tiłang ka wii sinim kanpin piimin. ⁸Ya mani mei ełe tep ełmin wumb nin, wumb eipi yi ku, ei kapli Gos noman dinga ei kanik piik, kun enenjing mon. Pe en enim piilangin kin, en enim kapli Jiisas KraiS Owundu tiłang owundu puł wu ei, ond peri ełe to kundnelangin. ⁹Ba Gos eim ek ka ełe yi mił nirim, “Wumb endeim kapli endi ningił ełe piik kin,

nga kanik kun enarik. Nga wumb endeim kapli kom ele piinarik; nga wumb endeim noman ele to piinarik epi ei mendpil, Gos eim epi ka wii erpi kun er moŕpu kin, wumb nii endi eim kin noman kulk ngungii wumb ei mendpil ngumba.”

¹⁰ Ba Gos eim koi erpi pim epi ei, Gos Gui Ka kin, sinim pii gii ninmin wumb andan topu ngum. Ei eim Gos Gui Ka ele yi erpi kin, epi kanim kanim pei kurnum. Nga Gos eim epi mandring mendpil koi erpi ermbii ni piim epi ei, Gos Gui Ka yi ku erpi kurnum. ¹¹ Pe wumb endi kapli, noman palim min, nimbil oŕ endi ermbii ni piinim ei, wumb eipi endi piinalmin mon. Ba wumb ei, eim nge noman tuk gui mendpil piinim. Nga Gos eim, nipe noman endi palim ei, Gos eim nge Gui Ka ei mendpil piinim. ¹² Gos eim nge Gui Ka ei, sinim noman ka ngang sinjpin ei nge, ya mani mei ele wumb nge noman ele mon. Yi peng kin, sinim kapli, Gos eim nge Gui Ka epi kanim kanim pei wii ngum ei nge, pii poŕ tumun.

¹³ Ei kapli, sinim ek ele nipin tor kindpin ei, ya mani mei wumb noman ka wii palim miŕ ninanmin mon! Ba Gos eim Gui Ka ele nge, sinim ek puŕe nipin tor kindmin. Wumb nii endi, Gos nge Gui Ka noman tuk ele moŕum wumb ei, Gos nge Gui Ka ei, Gos ek ka andan topu ngum.

¹⁴ Pe nga wumb nii endi, Gos Gui Ka mulermba wu ei, Gos eim oŕ epi kanim kanim pei ngonum ei, kapli sinerngii. Nimbil erang wumb ei Gos kingam Jiisas kin pii gii ninenjing. Eim am keimi pii poŕ tunarpi kin, kapli enermba mon. En enim ombu kombur mon ni piik kin, noman to

piinerngii. Nimbił erang Gos Gui Ka wu ei kin, paki tunermba mon. ¹⁵ Pe wumb nii endi eim kin, Gos Gui Ka mołum ei oł epi kanim kanim ei mok to piipi, kanpi kun enim; ba nga wumb eipi endi kapłi ok, wumb ombu oł yi ermin ni piik enmin, pa nik; mok tok kanik, piik enerngii, mon. ¹⁶ Gos eim ek ełe yi ninim,

“Wumb endi kapłi, Gos Owundu noman pałim mił kapłi piinermba. Wumb endi kapłi, Gos Owundu ‘Yi erii yi erii,’ pa ninermba, mon.”

Ba pe sinim pii gii ninjing wumb, Jiisas Kraiss eim nge noman ka ei, yi mił piik mołmun.

3

Gos Nge Kongun Wumb

¹ Ba nanim angnan noł, nanim pii gii ninjing wumb dinga Gos Gui Ka mołum wumb kin mołpu kin, ek nip ngunj mił, enim yi ku, nip ngumbii pinalim. Nimbił erang enim Gos Gui Ka mulalim wumb mił ełe, ek yi mendpił nip ngond. Nimbił erang enim Jiisas Kraiss kin pii gii ei, kangil kembis mił palim; enim pii gii dinga pinalim, mon.

² Na enim ek nip ngunj ek ei, ombu am to mił, dinga pinalim nge kuni, dinga punum mił ek yi nge mił, ende nip ngunenj. Nimbił erang enim ek yi nge, ei piingii nge, piik kun enarik mułngii. Nga pe yi ku, enim piik kun enarik mołmun. ³ Nimbił erang pe yi ku, enim oł kis ełmin wumb mił no pek mołmun? Wu angim ek buł morung mił erik, ek mił erik, yi enmin oł ei kun pinalim mił enmin. Nga enim Gos ek pii gii yi ninarik, piik kun enarik kin, erik mołmun mił, enim mei wumb yi ku erik

mołmun. ⁴ Yi mił erang, enim wumb endi molk yi ninmin. Na nanim, “Pol kin tep to endinj.” Nga endi yi ninim, “Na nanim Apolos kin tep to endinj.” Oł yi ełmin oł ei nge, ya mani mei ełe nge wumb mił mołmun; ba Jiisas nge oł kun ka mendpił mił molałmin mon.

⁵ Nimbił erang enim wumb sił Pol kin Apolos teł kin ek mił enmin. Sił Gos nge kongun wu mendpił mołmbuł. Sił Gos nge, eim ek ka nipił, tor kindpił, wumb ngumbuł nge kongun eipi eipi mił ngum. Kongun ełe erambił ei, enim ok pendik kin, Jiisas Kraiss kin pii gii ninjing. ⁶ Nengin kin, na nanim Pol, Gos ek ka ei kumb se ni tor kindip kin, kongun yi enj. Kongun ei yi mił, wumb kuni emb mei ełe taltmin. Na kumb se kongun yi erip kin, Gos eim ek ka nip tor kindinj. Nga Apolos eim na erip mundunj, kongun kumb ełe, paki to erpi, tuk kindpi pum ei, wumb kuni emb kumb se talk pendik kin, ekii se konu eni pang kin, noł kulk tu wuk, bein tonum mił, Apolos eim kongun yi mił erim. Ba Gos eim mendpił, ek ei erpi mułang kin, kuni mił połpu, tonu op mong tum. Tang kin, wumb ei eim ek piik, ekii sik, pii gii ninjing. ⁷ Gos ek ka kun emb taltim wu ei Pol, eim wu num mon! Nga ekii se wu endi opu, Gos ek ka ni wumb ngopu erim konu ełe paki to erim wu ei, Apolos eim wu num mon ku. Ba Gos eim mendpił, kongun erpi kanpi, sep mułang kin, opu mong keimi tang kin, wumb ok eim ek ka ei pii gii ninmin ei, Gos eim endeim mendpił Owundu mołum. ⁸ Wumb nii endi, Gos nge ek ka kongun kumb se pułngun mondpu erim ei, kuni emb mił kindpi o pum. Nga ekii se wumb kombur, Gos

nge ek ka kongun eġe erik mundnjung eġe nge, erik ok punjung ei, Gos nge ek ka eġe, emb kindik pendnjing konu eġe, noġ miġ kindik ok punjung. En enim kongun ende enjing miġ ei, kumep yi ku, se orung singii ei nge, Gos yi ku ngumba. ⁹ Ba siġ Pol kin Apolos, Gos nge kongun ende wu moġmbuġ. Nga enim pei mei miġ seng kin, Gos eim nge mei konu eġe kongun enim.

Nga yi ku, enim pei ngii miġ seng kin, Gos eim nge ngii eġe takpi er moġum.

Gos Nge Kongun Wu Ei Ngii Takinmin Wu Miġ

¹⁰ Gos eim nge noman kaimb si na kin ngopu, na ngii takip piġim wu endi tonu op, yi miġ moġ. Na nam ngii tekngii konu mei nop erip sinj. Na paki mani poġup kin, ngii puġngun mondup enj. Nga wu eipi endi opu, ngii tumunj eġe tonu kindipi kin, ngii tekim. Ba nga wumb eipi endeim endeim nik, piġk kun erik kin, ngii tekngii. ¹¹ Gos Jiisas Kraiss eim ond paki dinga miġ poġpu angndang kin, tonu peġ eġe, ngii takinmin ei, na Jiisas Kraiss eim ek ka enim kin nip tor kindip ngunj. Kunum ei ekii se, nga wumb endi eipi, ond paki dinga eipi endi polk angndangin kin, tonu peġ eġe, enim ngii yi teknerngii mon. ¹² Na ek ei nip enim wumb ngond. Wumb pii gii niġim wu endi Gos paki dinga eġe epi ka kanim kanim sipik ngii takinmin ei, ku gol miġ; nga ku silpa miġ; nga kom ku ka mendpiġ miġ; ku owundu noman kultmun ku ei miġ epi ei sik dinga muġmba ba; nga wumb kombur ond min; kupuġ engimb min; kuni wiis kilim ei sipik; ngii eġe takinmin, epi ei dinga pinarpi kin, sikir poru nipi amb ba. ¹³ Pe wu endi kongun erang

mił Kraiŝ nga orung omba kunum ełe, opu peni ełe omba kunum ełe, dup opu peni ełe omba kunum ei, Gos wumb pei mok tumba kunum ełe, nipe kongun endi erim ei, dup opu pendpi, ambil kinang wu ei kongun yi enim ei, kapli min mon? Ei kanik kin, pii poł tungii. ¹⁴ Pe wumb nii endi eim ngii ełe, Jiisas Kraiŝ paki dinga ełe kin takpi ei, kindang kin, pepi mołum. Ekii se dup nonarpi nim kin, ngii dinga mułang kin, kongun wu ei kumep ka simba. ¹⁵ Ba wumb nii endi, eim kongun endi ermbii ni piimba ei, eim dup nopu erpi kis mundpu nim kin, kapli eim kumep ka sinermba; ba eim kapli Gos se orung simba. Ei yi mił, wu ei eim epi ombu, dup numba erang, se tor sengin kin, wu yi mił ka mułmba.

¹⁶ Enim epi ei, kom se piyei! Enim wumb pei Gos eim nge men tołmun ngii mił mołmun. Mol k kin, Gos eim Gui Ka enim kin noman tuk ełe pu mołum. ¹⁷ Pe wumb endi Gos eim men tołmun ngii ełe erik, kis monduk, ninjing kin, Gos eim kapli wumb ei erpi kin, to kis mundmba. Nimbil erang, Gos eim men tołmun ngii ełe, eim kun ka wii mendpił mułmba. Enim Kraiŝ kin dambiltik ende puk molk ninjing kin, pe enim Gos men tołmun ngii mił molk pungii. ¹⁸⁻²⁰ Wumb mei ełe wumb, noman ka wii sałim ni piinmin ei, Gos eim ningil ełe, epi wii mił kenim ełe nge, Gos eim ek ełe yi ninim, “Mei wumb, sin sinim noman ka pałim ni piinmin ei, epi kanim kanim kun pinermba mił endi erngii ei, Gos eim kapli wumb ei noman ełe, ambil gii nipi, andlam ondu ngumba nge sałim.” Nga Gos eim ok pułum ek endi yi ninim, “Gos Owundu eim wumb noman

palim wumb ei, noman tukrung ei, eim kanpi piipi kin, noman wii mił palim ni piinim.” Pe wumb endi, ei eim ek kend topu, yi enermba mon. Wu ei yi ni piipi, ‘Na nanim ya mani mei ełe, epi kanim kanim ei noman peng pei piind,’ ni piimba wu ei, eim noman yi mił piipi mułmba wu ei, eim noman wulu pang mił mułmba. Wumb yi ni piik yi erangin kin, kaplı wu ei nga opu, noman peng kaplı, epi kanim kanim pei pii poł topu, kanpi kin, kun erpi mułmba. ²¹ Yi mił erang, wu endi wumb embe to tonu kindnermba, mon. Epi kanim kanim pei ei enim nge simba. ²² Na Pol ni, Apolos ni, Piisa ni, mei ni, epi konj ni, epi kułum epi ni, pe epi mołmun ni, nga ekii epi tonu omba epi ni, epi pei ombu enim nge simba. Enim epi ombu ełe enim tep erik mułngii. ²³ Nga enim Krai Jisas nge wumb. Nga Krai Jisas eim Gos nge mendpił. Yi mił erang, wu endi wumb embe to tonu kindnermba, mon!

4

Gos Kindim Wu Krai Nge Ek Se Andilmin Wumb

¹ Enim kaplı, sin kin piingii ei, Jisas Krai nge kongun wu molk piingii. Sin sinim Gos nge koi erpi palim ek keimi ei nge tep er mołpun yi erik kin, ek ni tor kindpin mołmun. ² Pe epi endeim mendpił, wu endi epi kanpi, tep erpi se mołum wu ei, eim wu num nirim mił mendpił ekii sipi, erpi mułmba. ³ Pe wu endi min, wumb pei, na nge oł ei, kongun kun ka tep erip oł ei, mok tok erngii epi ei, wii mił erngii ni piind. Yi mił ku, na nge oł ei mok top enał ku. ⁴ Na enim kin

kongun erip na oł kis endi enj min mon, ei na piinand; ba Gos eim piinim. Gos Owundu endeim mendpił, na oł kis min oł kun ka enj ei, mok topu kindnim. ⁵ Yi peng kin, enim kaplı wumb endi oł kis min oł ka erim kin, enim sikir mok tok enerngii mon! Gos Owundu orung omba kunum ei kokuł. Enim Gos Owundu orung omba kunum ei, kui er mułngii. Gos eim epi koi erpi mołum epi ei, wumb noman tuk ełe ei sipi peni ełe kindmba. Nga wumb noman ełe epi erngii epi ei, peni ełe kindang kin, wumb pei piingii. Kunum ełe, Gos ei eim kaplı, wumb endeim endeim ni, oł enjing mił ei, Gos wumb ei enim nge embe ambił tonu kindmba.

⁶ Nanim angan noł! Apolos kin, na nanim kin, ek nip tor kindind ei, enim piingii nip nind. Na nanim ek ei nip, enim ngop ei, andan top mił nip ngond. Nga enim kaplı pii poł tungii ei, nipe ek endi mił nind. Enim kaplı, Gos eim ek ełe ninim mił ei, ekii singii. Enim kaplı, wu endi eim embe ambił tonu kindik kin, nga wu endi eim embe ambił mani kindik kin, yi enerngii, mon!

⁷ Angnan! Enim wumb nii endi enim wu num mundnjung? Ei endi mon! Wumb pei ende mił mołmun. Pe keimi, enim epi pei sałim epi ei, Gos enim ngum. Ngang kin, pe enim ek yi mił ninerngii mon! “Na oł ka wii enj kin, epi ka wii tonu om ei, ni piinerngii mon!

⁸ Enim kunum kunum yi mił ni piinjing, “Sin pe kaplı epi kanim kanim pei sinjpin. Nga epi endi noman enanim mon. Sin wu king mił tonu onjpun; ba Gos nge ek se andiłmin wumb andan tok ngunenjing mon ku.” Pe keimi, enim king

mulnjung kin, na ka piimbii ku. Yi mił pim kin, kapli sin enim kin tep to king mił mołmun. ⁹ Pe na nanim yi mił ni piip kand ei, Gos eim sin ek ka se andpin nipin wumb ei, am mer sipi, ełe pim kongun ei, erngii nipi ngum. Yi mił erang, sin wumb oł yi enjing nik, sipik, tok konduk wumb mił mołmun. Wumb pe sin keningii nge nik ełmin wumb mił, sin yi mił mołmun. Ya mani mei ełe wumb pei ni, tonu epin enjel pei yi ku, sin minj mani kanik mołmun. Yi mił, sin dinga sinalım. ¹⁰ Wumb sin kin yi mił ninmin, ‘Enim Jiisas Kraiss nge kongun ermin oł ei nge enmin,’ ba wumb yi ninmin, ‘Enim piik kun enarik noman pinalim wumb mił nik mołmun. Ba enim noman yi to piinmin ei, sin noman ka wii palim wumb,’ ni yi piinmin. ‘Nimbił erang, sin Jiisas Kraiss nge wumb tilap mołmun.’ Nga wumb sin kin yi mił ninmin. ‘Enim wumb dinga pinalim wumb; ba sin wumb dinga salim.’ Wumb yi ni piinmin, ‘Sin wu num mołmun; ba enim wumb embe pinalim wumb mił mołmun.’ ¹¹ Sin ok kin, pe kunum kunum, Jiisas Kraiss eim kongun erpin endinjpun kunum ei, kuni nin, noł nin, epi ei sinerang kin, wii pepin pepin enjpin. Nga alap nin, epi pei sinerang kin, wii mołpun endamin. Nga wumb sin kepii tok, ek buł ambilk, nik nik enjing. Pe nga sin ngii sinerang kin, tuk andpin andpin mulnjpun. ¹² Sin sinim no pepin, andpin kongun erpin ei, sin sinim angil ełe kongun dinga kindpin enjpin. Nga wumb sin ek kis kun pinerim mił, ek buł ambilk enjing ku; ba sin prei erpin, Gos ngopun, eim kapli paki tang kin, noman to ak to erpin piinjpun. Nga erpin kin, sin ngenj kumbii ngołmun kunum ei,

sin kanpin, wiik tołmun. ¹³ Pe wumb sin ek buł ambilk, ek nik ngunjung ei, sin ek kun ka pim mił, nipin orung kindinpin. Kindpin kin, ya mani mei ęle wumb, sin kin noman yi to piinmin. ‘Sin kuni kiim nin, epi moł mił,’ ni piinmin wumb ei, enim epi wii mił endi mołmun wumb mił, endi kun ka mulałmin mon! Wumb ei en enim sin kin noman yi to piinmin. ¹⁴ Na nanim ek ei nge połup, enim kin kindind ei, enim piik kin, singambil singii nge, nip ngonand mon! Ba na enim ek kengip dinga ngop kin ek nip ngond. Nimbil erang, enim nam kang ambil mił mołmun. Mułangin kin, enim nam noman kułup ngond. ¹⁵ Pe enim 10,000 wumb pei kapli enim tep erik mołmun wumb ei mił molk kin, Jiisas Kraiss nik kin, andan tok wumb ngungii; ba enim ernjing pei mulałmin mon. Na nanim enim erinjing mił mendpił mołup, si kindinj. Nimbil erang enim kumb se, Jiisas eim ek ka ei piik kin, eim nge wumb tiłap molk kin, pii gii ninjing ei, na Gos eim ek ka ni tor kindip kin, enim ngunj. ¹⁶ Pe yi peng kin, na enim ek dinga nip ngond ei piingii. Na nanim noman pałim mił erip kin, andan top mundun ęle, kapli enim ekii sik, erik pungii. ¹⁷ Oł ęle nge, na piip kin, Timisii kindamb kin, enim mołmun konu ęle onum. Opu kin, nanim kingam mił, na eim noman ngond. Ngop pendip kin, Owundu Jiisas Kraiss nge kongun ei ambil gii nipi pum. Pupu kin, eim Jiisas Kraiss noman konj ngang kin, na Jiisas ekii sip, kongun erip, mołup pund mił ei, eim enim nipi ngang kin, piingii. Na Gos nge tiłap wumb konu eipi eipi mołmun wumb ei, ek yi ku, nip ngoł ek ka ei, eim enim kanpi kin,

ni tor kindpi ngumba. ¹⁸ Wumb kombur en enim, wumb owundu mołmun ni piik kin, en enim embe ambilk tonu kindik kin, noman yi to piinmin ei, na Pol tungu erip, enim kin onermba ni piinmin. Nimbił erang, na Timosii enim kin kindinj. ¹⁹ Ba sinim nge Owundu eim noman ełe kaplı ni piim kin, na enim mołmun konu ełe, si kirip ombii. Nga nam nipe epi endi bong nik enmin wumb ei, erngii nge kur kan simbii. Na en enim nipe epi endi ningii ek ei nge, mendpił mon; ba en enim dinga pałim ei, kurup kenmbii. ²⁰ Nimbił erang Gos eim sinim kin tep er mołum oł ei, ek ninmin ełe nge mon; ba Gos eim nge dinga ełe mendpił pałim. ²¹ Pe enim na ek piinenjing kin, na enim kin pe epi nipe endi mił, endi ermbii ei nge, enim noman to piinmin? Pe na enim kin kepıi tumbii nge ombii min, na noman emin sep kin, enim noman tuk giyeng ni seng kin, enim kin ombii?

5

Wumb En Enim Oł Kis Men Tołmun Ngii Ełe Enjing

¹ Pe wumb en enim oł kis erik mołmun mił, nik ngunjung. Pe wumb kombur enim mołmun konu ełe tuk molk oł kis erik ei, amb ngunduk, oł kun pinerim mił enmin. Enim wumb endeim, eim arim nge amb eim seng kin, tep tokuł, no pekił andinmbił. Oł yi nge ei, torung pii gii ninenjing wumb mołmun ei, oł yi nge ei kun pinałim mił ni piinmin. ² Pe nimbił erang en enim nge embe ambilk to kindik enjing? Ei mon; ba enim oł ei si kindik kin, nga kaimb sik, kei nik mułngii. Pe

wu endi eim oł kis yi nge erim ei, enim kapli eim tuk mołum ei, to tor kindangin kin, pupu torung mułmba. Mołpu kin, enim kin tep to mulermba mon! ³ Pe na enim kin tep to mulał, mon! Ba na noman tuk gui ei, enim kin tep to mił mołum. Mołpu kin, Jiisas Kraiss nge dinga ele, na wu ei oł kis kun pinerim mił, erpi mułum wu ei kin, na ek ok noman ele piinj mił, ni tor kindip ngond. Nip kin, na enim kin tep to mołup kin, nimbii mił nind. ⁴ Na ok noman ele piinj yi mił nind. Pe enim ok, Jiisas Kraiss nge dinga ele, se kułou tok, o ende pungii. Kunum ei, na noman tuk gui enim kin tep to mułmbii. Nga Jiisas Owundu nge dinga ele, sinim kin tep to mułmba. ⁵ Wu ei oł kis elim wu ei, tuk mołum ei, to tor kindangin pupu kin, Seisen kin ba. Pang kin, Seisin eim ngenj oł ele, to kis mundmba. Yi mił erang kin, Jiisas Owundu orung omba kunum ei, wu eim nge noman tuk gui ei, sipi orung simba.

⁶ Pe enim engin mił erik, embe ambilk tonu kindik kin, oł yi nge enmin oł ei, kun ka mon. Enim ek ei piyei! Ek endi yi mił ninmin, 'Bres kopur owundu mił o wułum epi yiis ei, aninga kopur kindikmin. Oł yi erang kin, bres o wupu owundu elim. Ei yi mił ku, wumb oł kis kun pinalim oł enmin ei, aninga erik punmun. Nga ekii se, oł kis wumb kin orung orung punmun. ⁷ Pe enim oł kis kun pinalim yi nge, erik mołmun ei, yiis mił bres kin orung orung pei punum yi mił si kindngii. Si kindik kin, kapli enim bres konj yiis pinalim ei, yi mił oł kis pinerang kin, am kun ka mendpił mułngii. Nimbil erang Jiisas Kraiss eim kołpu kin, sinim kin kindim. Kindpi

kin, eim Jura wumb Eisip konu molk kin, kung siipsiip to kundnjung mił, eim sinim kin yi kołpu ngum. ⁸Yi peng kin, kapłi sinim oł kis kun pinalim mił, erpin mołmun ei, si kindmin. Ei yi mił ku, Jura wumb yiis aninga kembis kindangin kin, bres o wupu owundu ełim epi ei, kunum owundu Eisip konu ełe, Gos en enim paki topu kin, Eisip konu ełe se mengpi, tor tulum ełe piik kin, bres wii erik, kuni owundu wii nołmun, epi yiis endi kindnałmin mon. Nga sinim kapłi kun ka mołpun ek keimi nimin.

⁹Na yi nip mon połup kin, enim kin kindinj. Kindip kin, enim wu eipi oł kis kanim kanim kun pinerim mił, wu eipi nge amb ngunduk ełmin wumb ei kin, tep tok, ende endnerngii mon. ¹⁰Yi erang kin, enim wumb kanim kanim endi kun ka pinerim mił, ya mani mei ełe wumb oł kis wu eipi nge amb ngunduk enmin; nga wumb mei ełe epi kanim kanim pei simin ni piinmin; nga wumb kombur epi pei wan waning simin ni piinmin; nga gos kend men tok erik ngonum wumb ei, oł yi nge enmin wumb ei si kindik kin; nga ya mei ełe epi pei si kindik kin, wumb kin wii mendpił mułngii. Na nanim enim kin mon połup kindinj ei, ek yi ninand mon. ¹¹Ba na enim kin ek nip mon połup end ei, pułe yi mił. Wumb endi eim ek yi mił nimba, 'Na nanim Jiisas Kraiss nge tilap ełe mok;' ba nga eim wu eipi nge amb ngunduk tep to oł kun pinalim mił erpi kin; nga epi kanim kanim pei eim minj ku simbii ni piipi kin; nga gos kend kin men topu erpi ngopu kin; nga wumb kin ek buł ambilpi kin; nga noł nok noman wulu pang kin, peng pep kun enerang kin; nga wumb eipi

epi waning si kin, enim wumb yi nge ei enim kuni ende nok, tep ende tok yi enerngii, mon!

¹² Nimbił erang kongun ei na nanim kongun mon; nga enim kongun mon ku. Torung wumb Gos eim tilap ełe mulałmin wumb ei, oł kis kun pinałim mił enmin pa nipin, wumb ei mok tok enerngii mon! Ei nimbił erang, ei sinim nge kongun mon. ¹³ Ba wumb ombu Gos eim tilap ełe, torung molk oł kis kun pinałim mił enmin wumb ei, Gos eim kaplı mok tumba. Ba pe nga, Gos tilap ełe tukrung mołmun wumb ei kin, enim mok tok erngii kongun mendpił pałim. Gos ek ninim mił yi erngii, “Enim wumb endi oł kis ełim wu endi enim kin mołum wu ei, to tor kindei!” niłim.

6

Pii Gii Wumb Engnjing Kin Kos Erik Ngunerngii

¹ Pe wumb endi enim Gos nge wumb mołmun konu wu ei, wumb eipi kin ek nimba wu ei pupu kin, wumb torung wumb kos piłmin wumb kin punermba mon. Nimbił erang wu ei eim singambił sinerim min? Ba wu ei eim Gos nge wumb kin kos piimba. ² Enim ei piyei! Gos eim nge wumb tilap ełe mołmun wumb ei, ekii se kaplı enim ya mani mei ełe wumb orung orung Gos kin pii gii ninenjing wumb ei kin, kii sik epi kanim kanim erngii ełe piik kin, mok tok erngii. Yi mił erang keimi, enim ya mani mei ełe wumb oł kis kun pinerim mił enjing wumb ei kin, enim kii sik, mok tok erik, pa yi ningii pim kin, nga ek nin, epi kembis ombu, enim nik sipik, kun erngii ku. ³ Enim ei piingii, ekii se simin kaplı, Gos eim

enjel mołmun ei, oł endi erngii ei, sinim mołpun oł ei mok topun ermin, pa nipin ngumun. Yi peng kin, sinim kaplı ya mani mei ełe ek nin, epi kembis kombur kun pinerim mił erik mołmun ei, sinim kaplı nipin, mok topun kun ermin. ⁴ Yi peng kin, sinim na mei ełe kos ek nin, epi kanim kanim ełe pim kin, sinim nimbił oł erang, wumb Gos kin pii gii ninenjing wumb ei kin, epi ombu mok tok enmin? ⁵ Na ek ei mon połup kin, enim singambil singii nge nip ngond. Pe keimi, wumb kombur enim pii gii ninjing wumb mołmun konu ełe wumb, noman pim wumb ei, kaplı nik piik, enim oł kun enmin, nga oł kis kun pinerim mił, mok tok kos erngii ni piik; ba wu endi molałim min? ⁶ Ba wumb kombur, enim Gos nge wumb tilap mołmun ei, en enim engnjing kos ek piik nge sipik, Gos kin pii gii ninenjing wumb kumb ełe si pangin kin, wumb ei enim oł nik piik, mok tok, kos erngii min?

⁷ Enim engnjing endi si mengk, kos erngii sipinmin. Oł yi nge enim to mani kindpi kin, enim oł kun ka pim mił, enenjing pa nipi ngonum. Pe nga enim kaplı kanik wiik tangin kin, wumb enim epi waning sik; nga ek kend tok siłmin mił, yi erngii. ⁸ Ba enim engnjing noł pii gii ninjing wumb kos erik kin, pin pin erik, wumb eipi epi toltuk sinmin. ⁹⁻¹⁰ Enim ei piyei! Wumb oł kis ełmin wumb ei, Gos eim tep erpi mołum konu ełe tuk punerngii mon. Enim wumb en enim noman ełe ek kend tok enerngii, mon. Wumb ombu Gos eim tep erpi mołum konu ełe tuk punerngii. Wumb ei oł kun pinalim oł ełmin wumb ei, wu eipi amb ngunduk sik; nga gos kend embe ambilk

tonu kindik elmin; nga wu eipi embnjing kin tep tok, no pek elmin; nga wu endi wu eipi kin amb mił tep to pek elmin; nga wumb eipi epi waning siłmin; nga wu endi epi kanim kanim pei sałim wu ei, wu eipi bun bun kułpu kin, simbii ni piłim; nga wu endi noł nang kin, noman wulu pang mołmun; nga wumb endi eim wu eipi kin ek embilmba; nga endi yi ku wu endi wu eipi tui to pendpi eim ku ni epi aninga waning siłim. Wumb yi nge ei, Gos eim tep erpi mołum konu ełe tuk punerngii mon. ¹¹ Pe enim mołmun wumb kombur ok oł yi nge erik mulnjung; ba pe, Gos kingam Jiisas eim miyem ełe, enim noman tuk ełe oł kis kun pinerim, erik mulnjung oł ei, kil ngo si kindim. Nga Gos eim nge Gui Ka ełe erpi sipipi kin, enim to eipi kindpi kin, nga erang ok, wumb kun ka mendpił mołmun. Nimbil erang enim Jiisas Kraiss sinim nge Owundu ełe, pii gii ninjing.

¹² Wumb kombur yi mił niłmin, “Epi kanim kanim pei, sin kapli ermin,” ni lo yi ninanim mon; “Ba epi kanim kanim pei erngii,” ei kombur enim paki tunermba. Keimi, lo yi ninim, ‘Nga epi kanim kanim kapli pei erbii,’ ni piind; ba na epi ombu ei na ambil gii ninarpi kin, kongun wu mił kongun wii erip mulermbii, mon. ¹³ Keimi, kuni ei sinim kirim ełe nge, nga sinim kirim pałim ei kuni ełe nge; ba ekii se Gos eim kapli sinim kirim kin kuni kin ei Gos eim erpi kin, to poru nipi, si kindmba. Ba sinim ngenj ei sipipin, oł kis kun pinerim mił, enermin mon. Nga ei amb ambil kin tep tunarpin kin, nga or ende pepin kin, piipin andinmin, ei mon! Ba sinim ngenj ei

Gos Owundu eim nge ngenj; nga Gos Owundu ei eim sinim nge ngenj ele mołum. ¹⁴ Gos eim dinga ele mendpił, Jiisas Owundu kołpu pim ei, erpi sipi kin, nga konj kindim. Nga sinim yi ku, ei eim dinga ele mendpił, sinim nga kulmun ei, erpi sipi kin, nga konj kindmba. Yi erang, sinim ngenj konj kunum kunum mułmba. ¹⁵ Pe enim kom sek piingii ei, sinim ngenj pei ei, Jiisas Kraiss eim nge ngenj yi peng kin, nga sinim Jiisas Kraiss sinim eim ngenj ei, sipipin kin, nga amb andłam owuł andiłim amb ei nge, sinim Kraiss ngenj ei sipipin oł yi nge, enermin ku. Ei am mon mendpił! ¹⁶ Pe enim kom sek piingii. Pe wu endi eim amb ningił owuł owuł kanpi andiłim amb ei kin, tep tokuł, or ende pekił erngił ei, Gos ek yi mił ninim, “Wu ngenj ei opu, amb ngenj kin opu, ende pupu, si kindpi kin, amb ei kin wu ei kin ngenj ende pupu mołum. ¹⁷ Ba wumb nii endi eim, Jiisas Owundu kin dambiltpi o ende pupu nim kin, eim noman tuk gui ka molkuł kin, o ende punjnguł. ¹⁸ Oł kis yi nge kun pinałim oł ei, buł ngok, si kindngii. Oł kis kanim kanim eipi kun pinałim enmin oł ei, ngenj torung oł enmin; ba oł kis yi nge kun pinałim oł ei, eim ngenj er kis mondpu kin, oł kis enim. ¹⁹ Enim piyei! Enim ngenj noman tuk ele ei, Gos eim Gui Ka nge ngii mił, enim kin no pepi mołum. Gos nge Gui Ka, ei eim enim ngang kin, enim ngenj noman tuk ele mołum. Enim nge ngenj ei en enim nge mon. ²⁰ Gos eim enim kumep owundu to pendpi kin, sipi orung sim. Ei yi peng kin, epi kanim kanim en enim ngenj ele erngii epi ei, Gos eim embe ambilk tonu kindngii.

7

Wu Amb Silmin Oł Ei Nge

¹ Ok enim mon endi polk kindnjing ei nge; pe na mon polup kin, orung kindind. Pe wu endi eim amb endi sinarpi ni, epi endi enerim kin, ei oł ka ermba. ² Ba nimbił erang wumb ningił eipi eipi kanilmin wumb, pei mołmun. Molk kin, oł yi elmin oł ei piki tonum. Yi mił erang, wu amb endeim endeim ni mułangin kin, nga amb wu endeim endeim ni mułang kin, oł yi mił erngii. ³ Wu ngenj ei ambim nge ngenj kapli eim pandi tunermba mon. Yi mił ku, amb ngenj ei wam nge ngenj kapli eim yi ku, pandi tunermba, mon ku. ⁴ Amb eim nge ngenj ei, eim tep erpi mulalim mon; ba amb wam eim nge ambim ngenj tep erpi mołum. Pe nga wu eim ngenj ei eim tep erpi mulalim ku; ba amb eim wam nge ngenj ei eim tep erpi mołum. ⁵ Pe wu amb el elip wu amb nge tep tonmun oł ei nge noman ele tonu om kin, kapli tep tunguł. Pe nga el elip, mon pa nikił, kunum ele mendpił prei erpił, yi ermbił nikił erngił, ei kapli; nga ekii se okuł, wu amb nge tep tumbuł ni, noman to piingil ei kapli erngił. Mon pim kin, Seisen opu pendpi kin, kom top, mon nipi kin, yi ermba. Nga el elip, ngenj ele sipkił kin, wumb eipi kin oł kis yi nge erngił. ⁶ Na enim kii sinjing kin, wu amb simba ek ei piip nind. Nind ek ei, enim wu amb singii ei, yi mił erngii ei kapli; ba ei lo ek endi mon. ⁷ Pe na noman yi to piind. Wu amb pei na amb sinarip wii moł mił, yi mułngii; ba wumb endeim endeim ni, Gos eim en enim noman dinga kanim kanim yi mił ngum. Gos eim

wumb kombur en enim wenjing min embnjing. Nga Gos wumb kombur yi mił ngum; amb sinarik; nga wu punarik, wii mułngii. ⁸ Pe na ek ei nip wu amb sinałmin; nga amb wu punałmin; nga amb wenjing kołmun wumb ei kin nip ngond. Ngond ek ei, enim yi mołmun mił, na moł mił, yi erik mułngii; ei ka wii! ⁹ Ba wumb endi eim ngenj kin noman ełe tep kun enermba ei, kaplı wu endi amb simba min, amb wu endi ba ei kaplı. Mon pim kin, wumb ei eim noman tuk ełe dup mił gur neng kin, oł kis endi ermba. ¹⁰ Pe nga wu amb sinmin; nga amb wu punmun wumb ei kin, na lo ek dinga endi nip ngond. Ngond ek ei, nanim lo ek mon; ba Gos Owundu lo ei nipi ngonum. Ei yi mił, amb endi eim wam mani kindpi kin, pun punermba mon. ¹¹ Pe nga amb wam ei mani kindpi, si kindpi pupu nim kin, amb ei, eim wii mułmba. Wu endi eipi punermba mon; ba amb eim nge wam kin orung ba ei kaplı. Nga amb ei wam noman emin sepi kin, eim kaplı, eim ambim se orung simba. Nga mon pa nipi kin, wu amb si kindnermba mon. ¹² Nga wumb eipi kombur kin, nanim ek yi mił nip ngond. Ngond ek ei, Gos Owundu nge ek ok nirim mił pułum, mon. Nanim nip enim ngond. Pe nga, pii gii nim wu endi, eim ambim pii gii ninerim kin, ba eim wam kin kaplı, ‘No pep mołup bii,’ pa nimba. Nimba ei, eim wam kaplı mani kindpi kin, si kindnermba mon! ¹³ Pe nga pii gii nim amb endi, eim wam pii gii ninerim kin wu ei, eim ambim kin ‘Tep to no pep mołup bii,’ pa nimba. Nimba ei kaplı, amb ei eim wam mani kindpi kin, si kindnermba mon. ¹⁴ Pe enim piinmin! Wu endi pii gii ninerim

kin wu ei, eim ambim kin tep tumba wu ei, eim oł kun ka ełmin mił mułmba. Nimbił erang eim ambim pii gii nirim ełe erim. Pe nga ambim eim pii gii ninerim kin, amb ei eim wam pii gii nim wu kin, tep to mułmba. Nga yi ku Gos amb ei kapli kin, kun ka mił mułmba ni kaninim. Nimbił erang amb eim wam pii gii nirim ełe erim. Ba yi peng kin, enim kangı ambıł mengłangin kin, kapli kun ka mulenelangin. Ba nga oł yi enjing pałim mił ei, oł kun ka erik mił mołmun. ¹⁵ Pe nga wumb endi eim pii gii ninerim kin, ei eim wam min, ambim mani kind, si kindpi kin, bii pa nimba. Nimba ei, kapli yi ermba mił, ei pii gii nirim wu, min amb ei, kapli eim ambıł gii ninerngii. Oł yi ermba mił, Gos eim ek yi nipi, “Enim noman emin pałim ełe, no pek mułngii,” pa nim. ¹⁶ Ba pe nim pii gii nin amb ei, nim pii kun eran kin, wanım kapli pii gii nimba min mon; nim piinan. Yi mił nim wanım si kindnenjii mon. Pe kapli, nim pii gii wu, nim pii kun eran kin, ambnim kapli pii gii nimba min, ei nim piinan. Yi mił nim ambnim si kindnenjii mon ku.

¹⁷ Ek ełe nge wu amb simba ei Gos eim wumb nii endeim endeim ni mok tum. Ba epi ei kin, Gos nirim mił, wu endeim endeim ni yi mił mułngii. Mułangin mił, na lo ek yi mił nip kin, Gos tılap wumb konu orung orung mołmun wumb nip ngunj. ¹⁸⁻¹⁹ Ei yi mił Jura wu endi ngenj kopsik ełmin wu endi mułang kin, Gos wii topu, se orung sim ei, eim kapli ngenj kopsik ełmin oł ei, si kindmbii ni enermba mon. Pe nga torung wu endi mułang kin, Gos eim wii topu se orung sim kunum ei nge, enim ngenj kopsik enałmin oł

ei, ermbii ni piinermba mon. Nimbil erang ngenj kopsik elmin ol ei min, ngenj kopsik enalmin ol ei min, ei ol mendpil endi mon; ba ol yi erngii ei ol mendpil, Gos eim nge ek enim piik kin, ekii singii ei, ol keimi mendpil. ²⁰ Pe wumb nii kanim kanim endi ok mulangin kin, Gos en enim mok topu, wii topu se orung sim ei, en enim nii ok mulnjung kin, yi ku molk pungii. ²¹ Pe enim wumb kombur wumb eipi kin kongun wii erik mulangin kin, enim wumb noman embin to piinerngii. Yi mił, Gos eim enim wii topu, sipi orung sim. Ba nga kapli enim andlam kun seng kin, enim wumb kin kongun wii erik molmun ei, si kindik kin, en enim noman ele kongun ei erik mulngii. ²² Wu endi wumb kin kongun wii erpi ngopu molum ei, eim wu endi eim Gos Owundu eim wii topu se orung sim. Nga wu ei, Gos kin wii mulmba. Mulmba ei, eim erpi, ol kis kun pinerim ei si kindpi, erpi kindpi kin, wumb konj mił molum wu ei, Jiisas Krai nge kongun wu mendpil molum. Nga orung wu eipi endi kin kongun enarpi kin, Jiisas Krai eim wii topu, se orung sim ei, eim nge kongun wu molpu kin, kongun wii erpi, ngopu molum. ²³ Gos eim sinim kumep owundu ngopu kin, sinim sipi orung sim. Pe enim yi mił no pek mei wumb kin enim noman ele kan ngii mił molk yi mulerngii mon. ²⁴ Na angnan nol! Sinim Gos kin mandi pupun kin, tep to molmun. Pe nga yi ku, sinim wumb endi ok mulnjpun kunum ele, Gos sin wii topu erim kunum ei, yi mił Gos kin ekii sipin molmun.

Amb Wu Punenjing Amb Ni, Wu Amb Sinenjing

Wu Ni, Amb Wenjing Kulum Amb

²⁵ Pe na, amb wu punarik mołmun amb ombu kin, ek yi mił nip ngond. Gos Owundu eim ek dinga endi yi nipi ngunerim mon; ba na nanim noman ełe piind mił, ni tor kindip ngond. Ngond ei, nimbil erang Gos Owundu eim na kin kaimb owundu sipi, kolpu ngum. Ngang kin, kapli enim na ek kun ka ei piik kin, ekii singii.

²⁶ Pe akip kunum ełe, oł embin tui kanim kanim tonu onum ełe pim kin, na yi ni piind ei, kapli enim akip mołmun mił, yi ku mułngii! ²⁷ Pe wumb kombur enim embnjing mołum ei, mani kind, si kindmbii ni, noman to piikin enenjii mon! Pe nga, wumb kombur enim amb sinenjing pim kin, amb endi simin ni, noman yi peng kin, noman to piinerngii, mon ku. ²⁸ Ba pe nga enim amb kombur sinjing kin, ei enim oł kis kun pinerim mił enenjing mon. Pe nga amb kombur wu punarik mułngii amb ei, wu endi pungii nge, en enim oł kis kun pinerim mił enenjing mon ku. Ba na enim wu amb sinjing wumb ei, ya mei ełe oł embin tui epi kanim kanim enim kin omba ei, piip kin nind. Nind ek ei, wumb ngenj kumbii ngang kin, wumb ngenj kumbii sinmin oł ei, piip nind. Nind ek ei, enim kin yi tonu omba, ei mon, ni piip kin nind.

²⁹ Angnan noł, na nam yi mił piip nind. Sinim mei mani kunum kopur kinan tangpi simba pinałim. Yi peng kin, akip kin ekii se wu amb singii wu mułngii ei, en enim amb mulerngii mił kongun dinga erik mułngii. ³⁰ Pe nga wumb kombur ke ningii ei nge, Gos kin kongun dinga erik ke ninerngii wumb, yi mił mułngii. Pe nga

wumb kombur ka piik muŋgii wumb ei nge, Gos kin kongun dinga erik noman embin seng mołmun wumb, yi mił muŋgii. Pe nga wumb kombur epi top tok singii wumb ei nge, Gos kin kongun erik epi sinerang mołmun wumb, yi mił muŋgii. ³¹ Pe wumb kombur mei ełe epi kanim kanim salim ei sik, nok erik pungii ba, wumb ei Gos kin kongun dinga erik kin, nga mei ełe epi ei kin, noman kulerngii mon. Nimbił erang ya mei ełe epi kanim kanim ombu epi eipi mił tonu opu kin, nga am pupu poru nimba.

³² Pe na nanim noman yi pałim, epi kanim kanim enim noman ei embin to piinerngii mon. Pe amb sinanmin wu ombu, Gos Owundu kongun pałim mił, noman to piik er muŋgii. Nimbił erang enim Gos Owundu kin noman ka piik ngungii nge enmin. ³³ Ba amb sinmin wu ombu, en enim ya mei ełe epi kanim kanim ombu, noman to piinmin ku. Nimbił erang en enim embnjing kin, noman ka to piik ngok, yi enmin. ³⁴ Yi peng kin, wumb kombur en enim noman tał peng erik mołmun. Yi mił ku, nga amb wu punanmin amb ni ambił ombu, en enim Gos Owundu kongun ei, noman to piik kin, erik muŋgii. Molk kin, ei enim ngenj ełe oł kun ka pałim mił erik kin, noman tuk gui ełe molk enmin. Ba wu punmun amb ombu, en enim ya mei ełe epi kanim kanim ombu, noman to piinmin ku. Nimbił erang en enim wenjing kin noman ka piimba, nik enmin.

³⁵ Na nanim ek nind ei nip eramb kin, enim paki top kin, kun ka muŋgii nge end. Nga enim amb singii nge oł, andłam ondu ngunand; ba nanim enim oł kun ka pimba mił erik kin, nga

enim. Gos Owundu eim kongun ele mendpił erik kin, am eim kin mendpił noman to piik erngii. Nga epi eipi endi, enim noman to piinerngii mon!

³⁶ Pe nga wu endi eim ambłam wu endi eipi simba nik, kuimi to kindangin kin, mułmba. Mułang kin, kung ngii pei o pang, ambıl wu simba wu ei kenim ni, arim ambıl ambıl gii ni mułum. Mułang kin, arim eim kenim ni andłam eipi endi sinerang kin, kaplı eim noman ele piipi, ambıl ei wu ei ngumba. Ngang kin, oł kun pinałim mił enerim mon. Kaplı, ambıl wu ei pang kin, wu amb mułnguł. ³⁷ Ba nga arim eim dinga kindpi kin, ambłam wak tunermba. Nga epi eipi endi sikir erii erii ninermba mon; ba nga eim nge noman ele, eim kun ka tep erpi mołum. Nga eim noman ele piipi pendpi kin, eim ambłam kuimi to mundnjung kin, ambıl ei wii mułpu kin, wu endi punermba mon ni piim. Yi mił wu ei ka wii erim. ³⁸ Yi mił erang, arim ambłam wu ei kuimi to mundnjung kin, wu endi ngum kin, ei kaplı ermba. Pe nga arim endi ambłam wu endi ngunerim kin, wu ei ka wii mendpił erim.

³⁹ Pe amb endi wam konj mołum ei, wam kin tep tokuł mołmbuł. Ba nga amb ei eim wam kułmba ei, eim kaplı wam kin ende punermba mon. Ba eim wu eipi endi bii ni piimba, ei kaplı ba. Ba eim pii gii ninim wu endi ba. ⁴⁰ Ba na nanim noman ele pałim mił nip ngond. Amb ei, eim wam kułmba; nga ei eim wu endi eipi punarpi kin, eim wii mołum mił, ei ka mendpił pimba. Pe na nanim noman to piind ei, Gos eim nge Gui Ka na kin andan topu mołum ku.

8

Kuni Sipik Gos Kend Kin Embe Ambil Tonu Kindik

¹ Pe na mon polup kindind ei nge kuni kanim kanim kombur gos kend kin embe ambilk tonu kindik ngunjung. Pe enim yi mił kii sinjing ei, am keimi mendpił. Sinim pei noman kun ka peng piipin kin, erpin mołmun. Wumb en enim yi ninmin, “Noman yi pałim ei sin epi kanim kanim pei piipin, si kindpin mołmun,” pa ninmin. Ei yi erpi, enim embe ambil tonu kindang kin, ka ka piik enmin; ba wumb noman kultmun oł ei, en enim kin pim kin, en enim kaplı erpi dinga kindilim. ² Pe wumb nii endi eim yi noman to pimba, “Na epi kombur am mendpił piind,” ni piimba wu ei, eim noman piimba mił, ei kaplı enanim, mon. Gos wu ei kanpi epi wii mił ni piinim. ³ Ba wumb nii endi, Gos kin noman kultum wu ei, Gos eim wu ei piinim mił, eim nge wu mendpił mołum.

⁴ Pe nga kuni kanim kanim kombur gos kend kin embe ambilk tonu kindik kin, sik ngunjung ek ei, na nind. Ei sinim piinmin, gos kend ei Gos keimi mon! Ba ei min men wii mił; ba Gos eim endeim mołum. Nga sinim piinmin ei, sinim Gos endeim mendpił mołum. ⁵ Ba nga keimi, epi kanim kanim pei “Gos mołmun, nga owundu mołmun,” pa niłmin. Yi peng kin, ei tonu epin muł ełe ni, ya mani mei ełe, gos kend owundu ombu pei mołmun. ⁶ Yi mił, ba sinim nge Gos keimi endeim mendpił mołum. Sinim Erinjpin Gos Eim endeim mendpił. Eim epi kanim kanim pei eririm nge pułwu. Sinim ei eim kin tep to mułmun

ni piipi eririm. Nga Jiisas Kraiss Owundu endeim mendpił mołum. Eim epi kanim kanim pei erim ei, eim ełe mendpił erim. Erang kin, sinim eim kin noman konj sipin, no pepin mołmun. Yi mił ku, sinim piinmin ei, sinim Gos endeim mendpił mołum.

⁷ Ba wumb pei epi ombu pei keimi, ei pii poł tunanmin. Nga wumb kombur ni piik kin, en enim kuni sipik kin, gos kend kin, embe ambił tonu kindik ngunjung kuni ei, en enim nunjung. Nimbił erang en enim yi piilmin, gos kend ond ku mił, keimi mołum, ni yi piinjing. Piik kin, ei minj noman to piinjing. En enim noman tuk ełe dinga piinenjing. Piinarik kin, kuni ei nunjung. Nangin kin, noman tuk ełe ei dinga pinalim mił erim oł kis erpi kin, noman tuk ełe to kis mondnum. ⁸ Keimi, kuni numun ei, sinim erpi sipipi kin, Gos eim kin mandi kindnermba mon. Pe sinim kuni ei nonenjpın kin, sinim embe Gos kumb ełe to mani kindnermba mon. Pe nga kuni ei nunjpun kin, sinim embe Gos kumb ełe to tonu kindnermba mon ku. Yi peng kin, kuni yi nge ei nunermin mon.

⁹ Ba enim kanik, kun erik mułngii! Pe enim kuni nok, oł yi nge enjing kin, wumb kombur pii gii dinga ninanmin wumb ei, bok tok, si kindik, orung puk kin, oł kis kun pinalim mił erngii. Mon pim kin, enim kuni nok, oł yi nge enmin konu ełe mendpił, wumb kombur bok tok, si kindik, orung puk kin, oł kis nga erngii nge, enim noman tuk ełe yi ninim. ¹⁰ Ei yi mił, nim oł ombu am piil ni piilin, wu endi gos kend men tok ngii peł ełe molkun kin, kuni nun. Nun kunum ełe, wu endi eim noman tuk ełe dinga pinerim wu ei, nim

kanpi kin, nim nun kuni ei, ekii se wu ei, gos kend kuni numba ku. ¹¹ Nim kan kin, nim oꞗ ombu piilin wu, ninim oꞗ ei eran kin, angnim endi noman tuk eꞗe dinga pinerim wu ei, eim noman eꞗe nim er kis mundun. Nim angnim wu ei, Krais ei ond peri kolpu kin, wu ei sipi orung sim. ¹² Ei yi miꞗ enim oꞗ ei erangin kin, engnjing noꞗ noman tuk eꞗe dinga pinaꞗim ombu, ei erpi kis mondnum. Wumb ei kin oꞗ kis enmin. Ba yi ku, enim oꞗ yi nge enjing kin, Krais ei kin oꞗ kis kun pinerim miꞗ erik ngonmun ku. ¹³ Yi peng kin, kuni namb kin, nanim angnan noꞗ bok tok enjing kin, nam kuni ei nge nga endi nunermbii mon. Mon pim kin, nanim angnan noꞗ kapꞗi oꞗ kis endi oꞗ kun pinerim miꞗ erngii.

9

Gos Nge Ek Se Andilmin Wu Nge Kongun

¹ Pe epi endi erpi, na noman tuk eꞗe ambil gii ni se molaꞗim mon. Pe na Gos nge ek se andilmin wu moꞗ. Pe na Jiisas sinim nge Owundu ei na kenj ku. Jiisas Owundu nge kongun enj ei mong tum ei, enim moꞗmun. ² Keimi, wumb kombur yi ni piingii. Na Gos nge ek se andilmin wu molaꞗ ni piingii; ba ei keimi, na Gos nge ek se andilmin wu moꞗ. Ei yi erang kin, enim ok pendik, Jiisas kin pii gii dinga nik moꞗmun. Yi ku enim kapꞗi piinmin ei, na enim kin Gos nge ek se andilmin wu mendpil moꞗ.

³ Pe wumb na kin kos miꞗ erik, oꞗ yi en yi en, nik enmin ei, nanim ek yi miꞗ nip, orung kindind. ⁴ Pe wumb sin ek se andilmin wumb kin kuni ni noꞗ ngok erngii ei, sin Gos Owundu nge

kongun ermin ei, sin sipin kapli numun, ei kis min? ⁵ Piisa kin Gos nga ek se andilmin wumb eipi kin Owundu nge angim noŀ yi miŀ ku erik. Ei kapli enim ek se andilmin wumb pii gii amb sik, sin kin tep tok Gos kongun erik andmin. Nga kapli siŀ yi ku erpiŀ kin, nga kuni ngok ei sipiŀ numbuŀ, ei kis min? ⁶ Banapas kin na kin mendpiŀ siŀ silip, ngenj kongun erpiŀ, kuni se nopuŀ moŀmbuŀ ni, na yi piind; ba nimbiŀ erang siŀ silip mendpiŀ, yi miŀ ermbil?

⁷ Pe opu ond wu endi eim opu peng, opu ermba; ba ei eim kuni kan sipi, nopu mulermba mon! Pe nga wumb endi ond mong pin telmba kuni ei, nga eim sipi numba ku. Pe nga kung kau es toŀum wu ei, eim kung kau am to sipi, numba ku. Yi miŀ elmin, nga ei nge kuni noŀmun.

⁸ Pe epi ombu wumb oŀ kun palim miŀ ermin ni noman yi to piinmin ei, na oŀ ei nge kin mendpiŀ ninermbii mon. Nimbiŀ erang nga Gos eim nge lo ek epi yi ku ninim. ⁹ Sinim Gos Moses lo ek ngurum ek piinmin ei, ek yi ninim.

“Pe kung kou kombur simb ele kimbangin kin, kuni wiis mong topu, konu eipi eipi puŀum ei, kung kou ombu gupu ele epi endi sik, kum tok kung kou kuni nunermba nik yi enerngii mon.”

Ei Gos kung kau ombu mendpiŀ, noman to piipi ninim min? ¹⁰ Gos ek yi piipi, nirim ei, sinim nge mendpiŀ noman to piipi kin, ek yi miŀ nirim. Keimi mendpiŀ, ei sinim piimin nipi, mon poŀpu pendrim. Pe wu endi kuni telngii konu mei topu ka ermba. Nga wu endi kuni mong topu muŀang kin, tengmba ei, el elip kuni mong ele

kongun erangił kin, kuni kopur simbił ni piikił kin, kongun yi mił erngił. ¹¹ Pe sin Gos eim ek ka kuni mong mił, enim mołmun konu ełe kindinjpın. Kindpin kin, enim noman tuk ełe kuni mił dinga sinjing. Sik kin, sin kunum kunum no pepin mołmun ei, enim sin kin kuni ni epi ombu, sin paki tumba epi kopur pei, enim sin kin ngungii ei, kaplı sin numun ni piınmin. Piipin kin, ei kun pinalım ni piınmin min? ¹² Pe nga wumb kombur enim kin epi kombur simin ni piingii, ei kaplı. Ba sin kumb se enim kin kongun erpin kin, ei kaplı sin enim kin epi pei simin ni piınjpın; ba oł yi nge, ei sin enenjpın mon. Yi peng kin, sin sinim oł embin tui kanim kanim ei ko wupun kin, kongun erpin punjpun.

Mon pim kin, Jiisas eim ek ka ni tor kindpin enjpın kin, andłam ei ondu ngunjpun. Yi peng kin, sin kuni ni epi enim kin sinenjpın. ¹³ Enim ek keimi mendpił piik si kindinmin. Ei men ngii ełe kongun ełmin wu ombu men ngii ełe ngołmun kuni ei, sik nołmun. Nga wumb kung sipik, dup kalk, Gos ngołmun wu ombu, kung tongndung en enim sik, nołmun ku. ¹⁴ Yi mił ku, Gos Owundu eim lo ek yi mił nipi pendim. Ei wumb nii endi, Gos eim ek ka nik, tor kindik kin, wumb ngungii ei, en enim kuni nin epi kanim kanim pei, Gos kongun erngii ełe nge wumb ei kin, sik nok pek kin, molk pungii.

¹⁵ Ba na epi ombu endi, enim kin yi mił sip enenj mon. Pe nga mon ei połup kin ngond; ba oł ei nge, nanim ermbii nıp, ngonand mon. Yi peng kin, kumb se na kułmbii ei kaplı. Mon pim kin, wu endi na noman ka piınd pułe ei, na enim kin ek

ka nip tor kindip wii ngond ei, sipi kin, tor sipi si kindimba. ¹⁶ Yi mił, na Gos ek ka nip tor kindind. Na kongun ei mendpił Gos na buł ełe tonu kindim kin, kongun ei mendpił ermbii. Nga kongun eipi endi sinałim mon. Na Gos ek ka nip, tor kindnenj kin, na noman tuk ełe kis mendpił mułmba. Yi mił, kongun ei erip kin, na nanim embe ambił tonu kindnermbii. ¹⁷ Pe kongun ei, nanim noman ełe mendpił ermbii nip ełamb kin, na nge kongun enj ełe kumep siłamb. Yi mił ermbii nip enand; ba na kongun ei end. Gos eim ‘Na enjii,’ pa nipi ngum kongun ei, erip moł. ¹⁸ Pe na kongun enj ełe, monge ei yi mił endi sind. Na Gos ek ka enim wii nip ngunj; ba na monge endi eipi sinermbii mon. Na ka piind ełe nge, ei na monge mendpił sind. Sip kin ei nge, enim ek ka ei wii sinmin.

¹⁹ Pe na nanim wu endi nge kongun wu mulał mon; ba na nanim noman ełe erip wumb pei nge kongun wu moł. Mołup kin, kongun erip, wumb pei Gos sipi, orung simba nge kongun erip kin, ek ka nip, tor kindip moł. ²⁰ Yi mił, Jura wumb kin mołup kongun enj ei, Jura wumb nok pek mulnjung mił, na yi ku erip kin, nop pep muls. Yi erang kin, Jura wumb Gos kin sip, orung simbii nge muls. Pe nga, nanim Gos lo ek Moses ngurum ei, na tep enanim; ba na wumb mił no pep mołup kin, Gos lo ek Moses ngurum ei ninim mił, ekii sinj. Sinj lo ei, nanim wumb kin tep to mołup kin, yi enj ei erip kin, wumb ei lo ek ekii sinjing wumb ei, Gos se orung simba nge enj. ²¹ Yi mił ku pe nga torung wumb tiłap eipi wumb, Moses lo ekii sinenjing wumb ei no pek erik mulnjung mił, na yi ku enj. Ei yi erip kin, torung wumb tiłap eipi

wumb Gos kin sip, orung simbii nge, yi enj. Pe na oł yi nge end ei, erip kin, Gos lo ek to kindip kin, ekii sinenj mon. Ba ninim Kraiss lo ek nipi ngum ęle, nanim ekii sip andind. ²² Wumb pii gii dinga pinerim wumb ei kin, na yi ku, pii gii dinga pinerim mił ku onj. Yi erang kin, na wumb pii gii dinga pinerim wumb ei, Gos kin sipi orung simba nge enj. Pe nga wumb pei oł kanim kanim enjing mił, na yi ku oł ei nge enj. Yi erip kin, na wumb aninga kombur Gos kin sipi, orung simba nge enj. ²³ Oł kanim kanim pei, ei na enj ei, yi erip kin, Gos eim ek ka nip, tor kindip kin, nga Gos embe ambil tonu kindip enj. Enj ei wumb kombur ok, Gos ek piik pii gii nengin kin, Gos en enim epi ka wii ngang kin, en enim ka ka piik erngii. Na nanim yi ku erip kin, ka ka piip ermbii.

²⁴ Pe enim keimi piinmin wumb kombur sikirik puk kin, epi ka wii endi singii nge punmun. Pupun kin ei, wu pei sikir pulmun; ba wu pei minj puk kin, epi ka wii endi sinerngii mon. Enim ei piyei! Yi mił erang, enim yi ku, sikirik dinga puk kin, Gos nge epi ka wii salim epi ei, singii nge punmun. ²⁵ Wumb pei sikirmin ni piingii wumb ei, en enim kongun dinga erik, noman nin ngenj dinga kindik kin, noman ęle epi kanim kanim to mani kindik. Yi erik kin, kapli dinga sikir puk kin, epi ka wii endi singii. Ba ekii se, epi ei, am ba; kunum kunum eim kin tep mulermba. Ba sinim sikir dinga pupun kin, epi ka wii simin epi ei, kunum kunum tep mulmba. ²⁶ Yi peng kin, na nanim kun sikirip punj, poru nilim konu ęle pup kin, na kanip kin, orung orung kindnenj mon. Yi mił ku, nanim angil ęle kum tonmun wu ei mił

moł. Kunum kunum nanim angıl tał ei, angıl wii olkup top kindamb kin, wii konu pop top punaım mon. ²⁷ Ba nanim ngenj ęle, kongun dinga kindip eramb kin, nanim piınd noman paım mił, na ngenj ekii simba. Mon pim kin, nam Gos ek ka nip, tor kindip, wumb ngamb kin, ekii se sikir pup, bok tamb kin, Gos epi ka wii sinenj kin, na kin ka mulermba.

10

Gos Kend Kin Men Tok Erik Ngok, Noman To Piinerngii

¹ Angnan noł, na enim kin kom se piingii ei, na ek nip ngond. Sin sinim Jura wumb kupenjpin noł Eisip konu si kindik kin, Moses kin ekii sik punjung ei, kupu muł endi mandring ęle, andan topu, en enim wumb mulenjing konu ęle molk punjung. Puk kin, ‘Ep Noł Kundii’ pim konu ęle, tumb tok puk kin, orundung noł wer ęle tor punjung. ² Pe wumb en enim kupu muł ęle nin, ep noł kundii tumb tok orundung tor punjung, Gos wumb ei noł ęle noł pendpi ngum. Nga ok, Moses kin tep tok, ekii sik punjung. ³ Pe en enim pei wumb mulenjing kulii konu ęle, kuni ende mił nunjung ei, Gos eim en enim ngum kuni ei, nunjung. ⁴ Nga wumb pei noł ende mił nunjung ei Gos ngum noł ei, nunjung. Keimi, en enim pei kom ku ęle tor om noł ei, minj nunjung. Pe nga, sinim piinmin ei Kraıs eim noł ngopu, paki topu kin wumb ombu en enim kin, tep tok punjung. ⁵ Ba Gos eim, wumb pei enjing oł ei, kanpi ka piinarpi kin, nga noman kulpu ngunerim mon. Yi

peng kin, kulnjung wumb pei aninga ombu, mei wumb molalmin konu orung orung ele, wumb kolk kin, molk punjung.

⁶ Pe ol kanim kanim ombu, sinim kenmin ni, andan topu ngonum. Yi erpi kin, andan topu ngang kin, sinim ol kis yi nge, wumb ombu enjing ol yi nge, noman to piinerngii mon! ⁷ Nga gos kend embe ambil tonu kindik noman to piinerngii. Wumb kombur enjing ol ei mil, enim yi enerngii! Ei nge, Gos eim ek ka ele yi ninim, “Wumb mani pei ele molk, kuni nok, nol nok erik kin, nga angk tonu ok, non erik.” Yi erangin kin, gos kend kin ka piik nik enjing. ⁸ Nga ok wumb kombur wu amb eipi ngunduk kin, ol kis kun pinerim mil erik kin, yi mil erik. Ol yi nge, ei sinim yi enermin mon! Wumb kombur ol yi nge erik mulnjung wumb ei, kunum endeim mendpil ele, 23,000 wumb pei kulnjung. Yi erang kin, enim ol ei enerngii, mon! ⁹ Sinim Gos Owundu ei nge, epi kuni ngumba min mon; ei ol ermba mil kenmin nik, wumb kombur enjing ei, yi mil enerngii mon. Yi erangin kin, ka wembii kis ok, wumb ei tangin kin, kolk poru ninjing. ¹⁰ Enim kapli, Gos sin kin, ‘Ol yi mil yi mil enjii,’ ei enim pa nik kin, wumb kombur ol yi nge enjing ol ei, yi nge enerngii mon! Wumb kombur ol yi nge enjing ei, Gos enjel wumb to kondulum nge enjel opu kin, wumb kombur to kondpu poru nim. ¹¹ Pe ol kanim kanim wumb ombu kin tonu om ei, wumb ol ei andan tang kin, noman to piingii, nipi enerim. Nga sinim ol yi nge enerngii nipi, andan topu kin, Gos eim ek ka ele pendim palim ei, pe mul mei, poru nimba kunum ei, mandi

erang kin, no pepin mołmun. ¹² Yi mił erang, wumb nii endi, eim nanim Kraiș pii gii dinga angip mułmbii ni, noman yi to piimba wumb ei, eim kanpi, kun erpi kin, no pepi mułmba. Mon peng kin, eim oł kis kun pinerim mił erpi kin, bok topu, si kindpi kin, orung ba. ¹³ Pe oł erngii mił kenmba oł kanim kanim enim kin opu, kom topu, enim noman ngenj ełe yi erii yi erii nimba ei, oł konj andłam endi eipi opu, enim kin onanim. Oł yi nge, ei wumb pei kin yi tonu opu opu erim. Ba sinim Gos kin pii gii dinga nimin, kaplı Gos sinim ambilpi gii dinga nipi kin, sinim paki tumba. Nga enim Gos eim kanpi wiik tang kin, opu kom topu, erii erii nimba ei enim to mani kindnermba; ba enim dinga ełe ngang kin, dinga erngii. (Pe nga oł yi erngii mił kenmba oł endi enim kin opu, kom topu, yi erii yi erii nimba ei Gos eim enim dinga ngang kaplı dinga angk pendik oł yi nge omba, ei kanik kun erik mułngii.) Nga Gos eim enim kaplı paki topu, andłam topu seng kin, oł yi nge, enim kin tonu om kin, enim dinga angk mołangin kin, oł erngii mił kenmba ei, enim to mani kindnermba, mon!

¹⁴ Yi peng kin, nanim angnan noł! Enim kaplı, gos kend kin embe ambilk tonu kindik, men tok erik ngok, enmin oł ei nge, buł ngok, eipi pungii. ¹⁵ Na enim kun ka piikmin wumb ei kin, ek nip ngond. Nip ek ei, enim piik mok tok, pii kun erik mułngii! ¹⁶ Pe ming ełe noł wain mołum ei, sinim oł ka epi ni, ek ka nipin, Gos ngonmun. Pe sinim ming ełe, noł wain Jiisas miyem mił nonmun ei, sinim Jiisas kin dambiltpi, se ende kindnim. Pe nga bres engin to nonmun ei, Jiisas

ngenj mił ełe, sinim Jiisas kin dambiltpi, se ende kindnim. ¹⁷ Yi erang kin, bres endeim sałim ei, yi mił ku, sinim wumb pei mołmun. Molk kin, bres ei, sinim wumb pei dambiltpi sipi kin, ngenj ende mił kindnim. Nimbił erang sinim wumb pei, bres endeim ełe mendpił Jiisas ngenj mił engin topun se nonmun.

¹⁸ Pe enim kom sek piingii! Esrel wumb kung kuni, nin epi ombu, dup kalk kin, Gos nguk. Ngok kin epi ei, tongndung sik, nok yi enjing. Wumb kung, nin kuni epi ei, dup kalk, Gos ngujung wumb ei ok, Gos kin dambiltik, o ende puk kin, eim embe ambilk tonu kindnjing. ¹⁹ Pe na ek ninj mił, ei pułe yi pałim. Ei gos kend, min kuni sipik kin, gos kend kin embe ambilk tonu kindik, sik ngungii epi tał ei, epi wii mił mołum. Ei epi keimi mon! ²⁰ Mon! Na ek yi ninj. Yi mił, torung pii gii ninenjing wumb ei, Gos kin noman to piinanmin wumb ei, kuni nin epi tu wuk kin, gos kend kin embe ambilk tonu sik, ngok enmin ei, sipik kin, Gos keimi kin ngunenjing. Yi peng kin, na enim gui kis kin ende puk, ełe tuk molk kin, kuni yi nge, ei se nunerngii mon, ni piip nind. ²¹ Enim kaplı Jiisas Owundu nge miyem mił ming wain ełe nok, nga puk kin, gui kis nge ming kin ende nunerngii mon! Nga enim Jiisas Owundu nge peł ełe, kuni Jiisas eim ngenj mił ei nok eim kin mendpił men tok erik kin, nga puk, gui kis nge peł ełe, eim kuni mułmba, ei sik nunerngii, mon! ²² Sinim yi eramin kin, Jiisas Owundu kin noman kis piipi ermbe ei, nipin ermin ei, yi enermin mon! Nga Jiisas Owundu nge dinga owundu ei nge, kaplı sinim dinga to mani kindnim.

Sinim Kunum Kunum Gos Embe Ambil Tonu Kindmin

²³ Kapli sinim epi kanim kanim pei ermin mił, yi peng kin, en enim kapli yi mił ninmin; ba epi ombu ei, sinim paki tunanim mon. Nga sinim epi kanim kanim pei kapli ermin mił; ba epi kanim kanim ombu ei, sinim noman tuk ele dinga ngonanim mon! ²⁴ Wu endi eim oł endi erpi ei, eim noman ele mendpił to piimba, oł ei nge enermba mon. Ba enim wumb eipi nge oł erangin kin, noman to piik erngii nge oł ei nge paki tok erngii ku! ²⁵⁻²⁶ Gos eim ok ek ka yi mił nirim, “Mei nin nga epi kanim kanim pei mołum ei, Gos Owundu eim nge epi pei mołum.”

Ei yi mił erang kin, enim kung minj nim epi kanim kanim ep top ngii ele top tungii ei, kapli sik nok pungii. Nga, enim kuni kaninmin ei ka min kis kii endi sik enerngii! Mon pim kin, enim noman tuk ele embin to piingii. ²⁷ Pe nga pii gii ninerim wumb endi mołpu, eim ngii konu kuni nungii, ‘Wei’ a nimba. Neng kin, enim bin ni noman to piingii ei kapli. Enim kuni ei ngumba kuni ei, pei nungii. Nungii kuni ei nok kin, nga kii sik enerngii! Mon pim kin, enim noman tuk ele embin to piingii. ²⁸ Ba wu endi enim kanpi kin, ek yi nimba, “Kuni ei sipik, gos kend kin embe ambilk tonu kindik, sik ngunjung kuni.” Yi peng kin, kuni ei nunerngii mon! Nimbił erang wumb enim kuni sipik, yi mił enjing, pa nipi ngumba wumb ei kin, eim noman tuk ele nipe ek nimba ei, piik kin, kuni ei nunerngii! ²⁹ Pe na enim noman tuk ele piip ninand mon. Ba wumb endi eipi nge noman tuk ele, kis min ka mułmba ei nge, na

piip nind, 'Enim kuni ei nunerngii mon!' Nanim kuni ei nanim noman pałim mił, na kapli ekii sip numbii. Pe nga wumb endi na end oł ei, eim noman ełe mok topu piipi kin, ei kun pinalim; ba na nam wiik top muls. Mon pim kin, wu endi nge noman tuk ełe kis mułmba. ³⁰ Pe nga nanim kuni ełe, Gos kin ek ka nip ngop numbii. Ba wu endi opu na kuni ek ka nip Gos kin ngopu nunj kuni ei, na kin oł yi nge yi nge en pa nimba. Ei kapli enerim. Pe nga nim kuni ei nunjii ei kapli; ba wu eipi gos kend kuni kin ek endi ekii sikin enenjii mon! ³¹ Yi mił ku, enim nipe epi endi ermbii, kuni nungii min, noł nungii min, oł epi kanim kanim pei yi erngii ei, kapli. Enim yi erik kin, Gos embe ambilk tonu kindngii nge erngii. ³² Enim Jura wumb nin, wumb tilap eipi nin, nga Gos nge pii gii ninjing wumb tilap mołmun ei, noman to piingii. Nga enim erngii oł ei kanik kun erik. Mon pim kin, wumb ei Gos orung simba nge andlam ei ondu ngunerngii mon! Nga ek kanim kanim tonu omba ei, enim pii kun erik, no pek molk pungii. ³³ Pe na yi mił ku end oł ei, enim yi erngii. Ei nanim epi oł kanim kanim enj ei erip kin, wumb pei noman kulk kin, ka piingii nge erip erip end. Nga na nanim erip kin, ka piip, paki top, ermba ni enand mon. Ba wumb pei ka piik kin, paki top ermbii oł ei, erip ngond. Ngond ei yi eramb kin, Gos wumb pei se orung seng kin, eim kin mułngii.

11

Men Tok Kengip Ek Tok Etmin Oł

¹ Nanim Kraiss erpi, andan topu mundum kongun ei, ekii sip end mił, enim na kanik kin, oł yi mił ku, enim na kin ekii sik erngii. ² Na enim kin ka piip kin, enim embe ambił tonu kindind. Nimbil erang enim kunum kunum nam kin noman to piik kin, nga Gos oł andan top nip, enim ngunj ek ei, ekii sik enmin? ³ Ba na enim piingii ek ei nip ngond ei, Kraiss ei eim wu pei peng erpi kin, tep erpi mołum. Nga wu mołmun ei, en enim embinjing kin peng erik kin, tep erik mołmun. Nga Kraiss, Gos eim peng erpi kin, tep erpi mołum ku. ⁴ Yi peng kin, wu endi prei ermiba min, Gos eim ek ka koi erpi nipi, wumb peni ełe kułou tok mułngii konu ełe ngumba ei, nga eim peng ełe, kum topu pendpi, yi ermiba. Ei erpi kin, Kraiss nge embe ambił tonu kindnanim mon. Ba wu ei, eim singambil simba. ⁵ Pe nga amb endi prei erpi Gos kin ngopu ermiba min, Gos eim ek ka koi erpi palim ełe, wumb kułou tok, men tok erngii konu ełe, nipi tor kindpi kin, wumb ngumba. Nga peng ełe epi endi kum topu, pandi tunermiba. Yi erang kin, amb ei wu mił ermbii ni piinim eim wam nge embe mani kindpi kin, nga wam eim singambil simba. Pe nga, peng kum tunarpi kin, angpi ek ninim amb ei, yi mił ku, eim peng enjin pek topu kołmung tumba ei, nga eim singambil simba. ⁶ Ei yi mił amb endi eim men topu peng erpi, kunum ełe peng kum tunermiba ei, nga eim peng enjin kołmung topu pek topu, esimb ermiba. Ba amb ei peng enjin kołmung topu, nin pek esimb topu ermiba ei, eim nge singambil piimba ei, kapli amb ei peng kum tumba. ⁷⁻⁹ Nimbil erang kumb se, Gos eim amb

endi sipi, wu eneririm mon; ba Gos wu kumb se sipi kin, amb endi eririm. Nga Gos eim amb nge piipi kin, wu eneririm mon; ba Gos wu nge piipi kin, amb eririm. ¹⁰ Yi peng kin, amb en enim Gos kin prei erpi ngopu peng enjin kum pandi tungii ei, epi andan tumba ei, wam kin mandring mulmba. Nimbił erang Gos nge enjel oł ei keningii. ¹¹ Ba Gos Owundu kin pii gii ninjing wumb ei, oł yi nge piik mołmun. Pe nga amb eim mendpił mulmba ei, kapli enermba. Nga wu eim mendpił mulmba ei, kapli enermba ku. ¹² Nimbił erang Gos eim wu sipi kin, amb kumna eririm. Ba pe nga wu mołmun ei, amb menginmin. Nga epi kanim kanim pei ei Gos pułwu minj mołum.

¹³ Enim kapli en enim ek ei mok tok kanik kin, piik kun erngii. Oł yi nge, amb endi wumb pei kułou tok, Gos kin prei erik mułngii. Mułangin kin, amb eim peng enjin kum pandi topu, oł yi nge erpi, prei erpi Gos ngumba oł ei, kapli min mon? Ei mon! ¹⁴ Nimbił erang sinim wu amb pei nge oł ełmin oł ei, sinim andan tonum. Pe nga, wu endi eim peng enjin olt pupu mulmba wu ei, eim singambil simba. ¹⁵ Ba amb peng enjin olt mołum ei, Gos eim amb ngum ei, peng pandi tungii nipi ngum ei, amb moke ka wii endi sałim. ¹⁶ Ba wumb endi eim peng enjin pandi tołmun ek oł yi nge ninmin ei, kapli enanim pa nipi ermba ei, nanim yi mił nip, orung kindmbii ei, sin sinim wumb yi mił nipin oł eipi endi andan topun ngonalmın. Nga Gos nge eim wumb tiłap konu eipi mołmun ei, oł yi nge oł eipi endi erik kin, Gos kin men tok erik, noman to piinalmin mon.

Jiisas Owundu Nge Kuni

¹⁷ Pe nga kengip ek ei, polup nip enim ngond ei, nip enim embe ambil tonu kindnermbii mon. Nimbil erang enim men ngii kulou tok enmin ol ei, kun ka enalmin mon. Ba enim ol ka palim aninga aninga erik enmin; nga aninga kombur ol kis enmin ku. ¹⁸ Kumb se, na ek yi nimbii ei, enim tuk men tok erik, kulou tok molmun konu ele, enim eipi eipi puk, tilap eipi eipi molk Gos kin men tok erik, ngok enmin. Pe na ek ninmin piind ei, kopur aninga keimi mil palim, ni piind. ¹⁹ Yi mil, enim Gos nge tilap wumb molmun konu ele, tuk tilap eipi eipi puk enmin ei, keimi enim kin tonu omba. Yi peng kin, enim molmun konu tuk ele, wumb ol kun ka elmin wumb ei, peni ele tor wangin kin, wumb pei keningii. ²⁰ Yi mil erang, enim ok eipi eipi kulou tok, Gos kin men tok erngii; ba enim ok Jiisas Owundu nge kuni simba ei, ok sik nunerngii mon. Nimbil erang, enim kuni ei, ol kun ka mil nonalmin, mon. ²¹ Pe enim kuni nungii erik, enim endeim endeim ni en enim kuni erik, singii mil, sikir nok pungii. Nga wumb kombur kuni tang molmun. Nga wumb kombur nol wain nok, wulu pang kin, andik molmun. ²² Pe en enim kuni nok, nol nok, ol yi nge erngii ei, enim ngii konu sinalim min? Ba enim Gos eim nge wumb tilap molmun ei, epi wii mil molmun ni piinmin. Nga epi pei sinalim wumb ei, to singambil monduk enmin. Pe enim ol yi nge enmin ei, na enim kin nipe ek endi nip ngumbii, ni piinmin? Na enim ol ei enmin a nip, embe ambil tonu kindnermbii, ei am mon! Na enim embe ambil tonu kindnand, mon!

23-24 Pe Jiisas Owundu eim ek ei nipi, andan topu, na ngum. Ek ei na enim nip ngunj ek ei, Jura Jiisas Owundu sipi, opu orung wumb angil pendim. Epin kunum eġe, kumb se Jiisas Owundu eim bres endi sirim. Nga Jiisas eim prei erpi, ek ka nipi, Gos ngopu, bres sipi, engin topu yi nim, “Bres ei nanim ngenj miġ engin topu, enim paki top ngond. Ngond kuni ei nungii! Yi erik kin, nanim kin noman to piingii.” 25 Nok poru nik, yi miġ ku, nga noġ wain ming eġe multum. Jiisas ei sipi, prei erpi, ek ka nipi Gos ngopu, yi nirim. “Noġ wain ming ei, na miyem miġ ei nge, Gos nge lo ek konj enim nip ngonum. Kunum nenj enim noġ wain yi nge sik, nungii ei, nok kin, kunum eġe, nanim kin noman to piingii.” 26 Yi miġ erik piik moġangin kin, Jiisas ek ka nik tor kindngii. Kindangin kin, Jiisas Owundu yi erik, eim ond peri eġe koġpu, nga oġ pei ombu erim. Nga bres ei nungii min, noġ wain ming ei nungii kunum eġe, na ek ka ei nik tor kindngii ei, kunum eġe Owundu nge orung omba ni piingii. 27 Yi miġ erang, nga wumb nii endi, eim oġ kis kun pinalim erpi eim noman tuk eġe mok topu piipi, kun enarpi kunum eġe, Jiisas Owundu nge ngenj bres miġ ei, si nopu, nga ming noġ wain Jiisas miyem miġ ei nopu, yi ermbe ei, wumb ei oġ kis kun pinerim miġ erpi kin, Jiisas Owundu nge ngenj kin miyem eġe, ngonum. 28 Yi peng kin, wumb pei en enim noman tuk eġe kumb se mok tok, en enim kii sik, pii kun erik, kapli mulnjung kin, en enim bres ei nin, noġ wain ming eġe moġum ei, kapli nungii. 29 Pe nga wumb endi eim oġ yi nge ermbe ei, bres Jiisas Owundu nge

ngenj mił ei nonum; nga noł wain ming Jiisas Owundu nge miyem mił nonum; ba Jiisas ngenj pułe ei nge pii poł tunarpi kin, nonum ei, eim erpi, puł ei, sinim Gos kos owundu eim kin mendpił tonu omba. ³⁰ Oł yi nge enjing ei, enim wumb kombur ening pepi erang kin, ngenj simb angil dinga pinałim. Nimbił erang enim noman tuk ełe oł kun ka pinałim. Nga enim wumb kombur kulnjung; ku. ³¹ Pe en enim kumb se, kii sik, noman tuk ełe, mok tok piingii. Piik kin, oł kun ka pimba mił kunum kunum enjing kin, ekii se Gos kos owundu enim kin tonu onermba, mon! ³² Ba sinim nge Jiisas Owundu sinim kin kaplı, kos piipi, kii sipi, mok topu, orung opu, kumep kis topu, ngo orung kindmba ei, yi mił sinim Erinjpin Gos nge kang ambił mułangin mił erim. Yi mił erang, sinim mei wumb pii gii ninenjing wumb kin, Gos kos owundu tonu omba ei, piinermin mon. ³³ Yi peng kin, na angnan noł! Enim kunum ełe, kułou tok, ok ende puk, men ngii ełe kuni owundu endi nungii ei, wumb kombur wangin kin, enim kui erik mułangin kin, pei ok, kułou tok, ende molk nungii. ³⁴ Ba pe, wumb endi kuni tumba ei, eim ngii konu ełe kuni numba. Ei erpi kin, wumb ei, eim enim kin kuni nge nungii. Mon pim kin, nga ekii se Gos nge kumep kis enim kin tonu omba. Pe nga, epi endi kii sinjing ei, nanim enim kin op kunum ełe, na ei er kun erbii.

12

Gos Nge Gui Ka Epi Ka Wii Wumb Wii Ngołum

¹ Pe Gos Gui Ka epi ka wii wumb wii ngołum. Ngołum ele nge nanim angnan noł enim ek keimi ei, pii poł tungii ni piind. ² Pe enim piinmin ei, okrii enim torung wumb muljung kunum ele, Seisen nge wumb enim wunduk, gos kend kin tuk sinjing. Gos kend ek ei piinarik kin, enim gos kend ei kin ekii sik puk enjing. ³ Yi mił erang, na noman ele enim ek ei keimi piingii. Piik kin, wumb nii endi Gos nge Gui Ka eim kin mołpu kin, nga eim kin ek endi nipi erim kin wu ei, eim ek yi mił ninermba, 'Jiisas dup konu ele am ba mendpił kin ek buł morung' ninermba mon. Nga wumb endi Gos Gui Ka mulerim kin wu ei, eim ek yi ninermba; Jiisas eim Owundu mołum; pa ninermba mon.

⁴ Gos eim Gui Ka epi ka wii kanim kanim pei wumb wii ngołum. Ba Gos Gui Ka endeim mołpu kin, epi ka ombu ngonum. ⁵ Pe nga sinim Gos Owundu nge kongun kanim eipi eipi pałim mił erik mołmun; ba Gos Owundu endeim mendpił mołum ei, eim kin, kongun erik mołmun. ⁶ Sinim Gos nge kongun ele, dinga kanim eipi eipi sipin enmin; ba Gos endeim minj mołpu kin, eim kongun ele wumb pei sipi, dinga ngang enmin. ⁷ Gos eim nge Gui Ka ei, eim wumb endeim endeim ni, andan topu ngonum. Ngang kin, Gos eim nge wumb pei mołmun ele, paki tumba nipi enim. ⁸ Pe Gos eim epi ka wii ombu, wumb eipi eipi ngonum. Ngang kin, wumb endi Gos noman ka wii mendpił pałim mił ei, Gos Gui Ka paki tang kin, nipi tor kindnim. Gos Kui Ka ende ku nga, wumb endi eim Gos noman ka koi erpi pałim oł piłim mił, dinga ngołum. ⁹ Nga wumb endi pii

gii ninmin oł ei nge epi dinga oł erpi, Gos Gui Ka ende mołum ei, dinga ngang sim. Nga wumb endi Gos Gui Ka dinga ngang kin, wumb ening kanim kanim peng piingii ei, kapli erpi sipi, konj simba nge dinga sim. ¹⁰ Gos Gui Ka ende ku, nga wu endi jep oł ermba ei nge, dinga sim; nga wu endi dinga sipi, Gos nge noman ełe nipi tor kindnim; nga wumb endi dinga sipi, Gui Ka min gui kis kongun enim mił, nik kanik kin, pii poł tonum; nga epi Gos Gui Ka kin onum epi ei, Seisin gui kis kin onum ni mok tupu, piimba epi ei sim; nga wu endi ek eipi endi piinarpi kin, kanim kanim wumb pii poł tungii mił, ek ei nipi Gos Gui Ka dinga ngang sim; nga wu endi eim piinermba ek ei, kanim kanim ok kep erpi, wumb ngang piingii dinga ei sim. ¹¹ Ba ei Gos Gui Ka endeim mendpił endeim mołpu kin, epi ka wii oł kanim kanim ombu pei erpi wumb ngonum. Gos Gui Ka epi kanim kanim ka wii pei wumb endeim endeim ngumbii ni piinim mił, yi ku ngang kin, wumb endeim endeim sinmin.

Ngenj Nge Ek Ekin Endi Salim

¹² Yi mił Kraisenge wumb eim kin dambiltpi ende mołpu kin, ngenj ende mołum; ba simb, angil, kumb, ningil epi kanim kanim ombu pepi, nga eim er kindang kin, wumb endeim mił mołum. (Sinim yi mił ku ngenj, simb, angil epi kanim kanim pepi, nga sinim wumb mił erpi kindang kin, ngenj endeim endeim ni mołmun.) ¹³ Pe sinim mołmun wumb, kombur Jura wumb, nga kombur wumb tilap eipi pii gii ninjing wumb; nga wumb kombur wumb endi kin kongun wii

erik ngolmun; nga wumb kombur en enim nge, epi kanim kanim ermin ni piilmin. Wumb pii gii ninjing ei yi elmin wumb pei ombu, ei Gui Ka endeim ele nol pek, ok dambilik, se ende punjung. Nga Gos sinim wumb pei Gui Ka endeim ele mendpil erpi, sipi kindang kin, o pun ende molmun. ¹⁴ Pe sinim ngenj ele endeim mil aninga endi pinaim mon; ba ngenj simb, angil, kumb, ningil epi kanim kanim aninga pei molum; ba ngenj endeim ele molum. ¹⁵ Pe wumb endi nge eim simb ei, eim yi nimba, "Na nanim angil pinaim mon. Yi mil ku, "Nanim ngenj ele aninga pinaim ku," pa ni simb yi nimba. Ba simb eim ngenj ele aninga molum. ¹⁶ Pe wumb endi nge eim kom ei yi nimba, "Na nanim ningil pinaim mon! Yi mil ku, nanim ngenj ele aninga pinaim ku." Yi nimba; ba kom eim ngenj ele aninga molum. ¹⁷ Pe sinim ngenj pei ningil minj pep pulang kin, ek tangk kin, elangin ei erik, piilangin mil nenj? Pe nga kom minj pei ngenj ele pep pulang kin, mur top kunum ngop elangin, epi ei er piilangin mil nenj? ¹⁸ Ba ngenj ei yi mil mon. Gos eim sinim ngenj ele epi endeim endeim ni pendim ei yi mil; ei eim noman to piipi, ermbii ni pirim mil, eririm. ¹⁹ Sinim ngenj ele aninga mil endi pilang kin, ei ngenj mendpil ele endi pinentang mon. ²⁰ Ba sinim ngenj ele, yi mil pinaim mon. Wu amb ngenj ele simb, angil, kumb, ningil, epi kanim kanim aninga pei, ngenj ele palim. Ba yi mil erang, wumb ngenj endeim palim. Yi mil ku, sinim pii gii ninjing wumb tilap ende molmun; ba kongun eipi eipi palim. ²¹ Yi peng kin, wumb endi nge ningil yi nipi angil kin, kapli yi ninermba

mon. “Na nanim mendpił kaplı ngenj kongun ele ermbii,” pa nim. “Sikind pui!” Nga wumb endi nge peng yi nipi, simb kin kaplı yi ninermba mon ku, “Na nanim mendpił kaplı ngenj kongun ele ermbii,” pa nim. “Sikind pui!” pa nim. ²² Ei yi mił mon! Ngenj ele aninga piinmin ei, dinga pinalim; ba ei ngenj ele pinerim kin, ngenj ei kun ka pinermba mon ku. ²³ Pe nga ngenj kombur sinim piipin ei, epi mendpił mon; epi wii mił, ni piimin. Ngenj aninga ei, pandi topun, er ka erpin, kanpin kin, kun erpin se andinmin. Pe nga ngenj endi ka pinalim ni piinmin ei, er ka erpin nga kanpin kin, kun erpin se andinmin. Yi peng kin, sinim ngenj ele aninga, singambił sinermin. ²⁴ Pe sinim ngenj aninga, ka mendpił salim ei kaplı, kongun endi ka erpin ngumun pinalim. Gos eim mendpił yi erpi kin, ngenj se endi kindpi, pendim pałim. Erang kin, ngenj aninga kombur ele en enim wii mił ni piinmin; ba eipi aninga kopur erpi sipi, tonu kindang kin, embe tonu kindim. ²⁵ Yi peng kin, ngenj ele aninga aninga orung orung si kindnerngii mon! Ba ngenj ele aninga eipi eipi pałim ei, noman ende sek kin, endeim endeim ni noman to piingii. ²⁶ Yi mił ku, sinim pii gii wumb ei, ngenj aninga aninga mołmun. Mułangin kin, ngenj ele aninga aninga pałim ei, ngenj ele aninga endeim kumbii sim kin, ei ngenj pei, kumbii minj sik pungii. Pe nga ngenj aninga endeim nge embe ambilk tonu kindnjing kin, ngenj pei yi ku ka piingii.

²⁷ Enim pei Krai nge ngenj mił mołmun. Enim endeim endeim ni Krai nge ngenj aninga aninga ele, molk tuk tuk enmin. ²⁸ Pe Gos eim nge

wumb tilap ei, eim kongun ka wii ngang kin, erik molmun. Kumb se molmun ei, Gos ek se andilmin wumb; nga Gos ek ka koi erpi palim ei, piik nilmin wumb; nga ekii se, wumb kin ek andan to ngołmun wumb; nga wumb ombu jep ol kanim kanim elmin wumb ombu; nga mering ening peng kanim kanim kapli erik sipik kun elmin wumb; nga wumb eipi paki tok elmin wumb; nga wumb kongun elmin wumb nge tep elmin wumb; nga wumb ek eipi eipi piinenjing ek ei sik, nik tor kindilmin wumb. ²⁹ Pe en enim wumb pei, Gos eim ek se andilmin wumb pei mon; nga en enim wumb pei, Gos epi ekii se ermba epi ei piik nilmin wumb pei mon ku. Nga wumb pei Gos nge ek andan tołmun wumb pei mon; nga wumb pei, jep ol kanim kanim elmin wumb pei mon ku. ³⁰ Nga wumb pei ening peng kanim kanim pimba ei erik, kun erik, paki tok, elmin wumb pei mon; nga wumb pei ek eipi eipi wumb ei piinanmin ek ei, ningii wumb pei mon; nga wumb pei ek ei kep erik sik, wumb piingii ek ele tuk kindang kin, piingii ei, wumb pei erngii wumb, pei mon ku. ³¹ Ba enim noman tuk ele, dinga kindik kin, Gos Gui Ka enim wii ngum epi ka wii ombu minj, noman to piik singii. Sik kin, yi erang, andlam ele nanim andan tumbii, ekii sinjing ei, am ka wii mendpil ei nge, noman kultmun ol ei.

13

Noman Kultmun Ol Ei

¹ Pe na nanim wumb eipi eipi nge ek ei piip nimbii min, Gos enjel ninmin ek ei piip nimbii. Ba pe, nanim noman kultmun ol ei, nanim kin

pinerim kin, nanim ek nimbii ei, epi wii beli kepii tangin kin, gur ninim min, ond giramus kepii ngonmun ei mił, nanim ek ei yi mił pimba. ² Pe na nanim Gos eim epi ekii se ermbe ek ei, ni tor kindiłmin oł ei dinga sip nimbii nin, Gos nge ek koi er palim ek ei pei piimbii nin, Gos eim noman ka wii ei epi kanim kanim pei nam piil ku. Nga nam pii gii dinga pim kin, ei kapli komung ei, orung pui nimbii, kapli ba; ba nam noman kultmun oł ei nge, nam kin pinerim kin, kapli nam epi wii mił mendpił mułmbii. ³ Pe nanim epi kanim kanim pei seng sip kin, wumb epi sinalim wumb ngumbii. Pe nga nanim ngenj Gos opu orung wumb ngamb kin, wumb ei sik, dup kelngii; ba na nanim wumb noman kulk enmin oł ei, nanim kin pinerim kin, kapli ei nanim paki tunermba mon.

⁴ Noman kulk ngok enmin oł ei, yi mił peng. Wumb eim kin ek kis nik ngok enjing; ba eim ek ka nipi, orung kindmbe; nga wu ei, wumb eipi paki ka tołum; nga eim wumb eipi endi epi min ka wii epi salim wumb ei kin simbii ni piipi kin, noman kis piipi, ngonermbe mon. Nga yi ku, wu ei, eim embe ambil tonu kindnalim mon ku. Nga wu ei eim noman eł ambil tonu kindnalim mon. ⁵ Pe nga noman kulk ngołmun oł ei, wumb eipi kin oł kun pinałim mił, oł erpi kin, oł ei enalmin mon. Pe nga oł ei, eim nge epi mendpił eim noman topu pinałim mon. Nga oł ei sikirpi jiki pang wu endi kin ni epi kin ei enalim mon. Nga oł ei, wumb eim kin oł kun pinałim oł ei eim kin enmin; ba ei eim noman to piinalim mon. ⁶ Pe nga noman kulmun oł ei, wumb nge oł kis kun pinałim ei kin, ka piinalim mon. Ba wumb Gos nge oł kun ka

ełmin oł ei kin ka piılmin. ⁷ Pe nga noman kulmun oł ei, wumb noman ełe ełmin oł ei kin ka piinalim; ba ei ek ni tor kindnalim embin ei ko wupu, si kindnalim mon. Pe nga oł ei pii gii nilim ei eim wumb kin epi ka wii ełmin, kis enalmin mon. Pe nga oł ei, eim Gos oł ermba ei piipi kin, kui er mołum. Pe nga oł ei, eim oł embin tui eim kin tonu om; ba eim dinga angilim.

⁸ Noman kulmun oł ei nge, kunum kunum pepi ba minj, poru ninermba mon. Ba nga Gos oł ekii se ermba ni tor kindılmin oł ei, poru nimba. Pe nga ek eipi eipi wumb piinalmin ek ei, wumb kombur sinjing; ba ei kaplı nga ek tingnerngii mon; ei poru nimba. Nga oł ei, noman owundu koi erpi palim oł ei, poru nipi, si kindmba. ⁹ Ei yi mił, pe sinim oł ei, noman ka wii ełe aninga kopur piılmin. Nga pe sinim oł ei, Gos epi koi erpi palim ei ekii se ermba oł ei, ni tor kindılmin aninga kopur piılmin. ¹⁰ Pe nga ekii se sinim noman piılmin oł kun ka wii mendpil tonu omba kunum ei, noman piılmin dinga oł ei aninga kopur kun ka pinalim mił, ei poru nipi, si kindmba; ba noman kulmun oł ei, kunum kunum mułmba.

¹¹ Ok kunum ełe, nanim kangıl kembis muls. Kunum ei, nanim ek tenginj ei, kangıl kembis mił ek tenginj. Nga na kangıl kembis mił noman to piinj. Nga nam kangıl kembis mił noman ełe mok top piinj. Ba ekii se, pe nanim wu mołup kin, kangıl kembis noman ełe oł ei si kindip, poru ninj. ¹² Kaplı pe, sinim noł ełe kaninmin ei, min men ełe, ei kun ka mił mon. Ei yi mił ku, sinim Gos ek keimi aninga kopur pii poł tunanmin. Pe nga ekii se, Jiisas Owundu orung omba kunum ei, sinim

Gos nge noman ka wii piik kenmin. Yi mił ku, pe sinim wumb kumb ningił kaninmin. Pe na Gos ek keimi aninga kopur piind; ba ekii se, na Gos ek keimi pei piimbii. Ei yi mił ku, Gos eim na kin pei kanpi piinim.

¹³ Ba pe nga, oł kunum kunum pałim oł ei, tekliki mołum. Oł ei endi Gos kin pii gii niłmin oł; nga oł ei endi, Gos kin kui er mołmun oł; nga oł ei endi, noman ngołmun oł, pałim. Ba kumb se mendpił oł ełe noman ngołmun oł ei nge pałim.

14

Gos Gui Ka Epi Ka Wii Kumna Wii Ngonum

¹ Yi mił erang, enim wumb noman kulk ngok ełmin oł ei, noman am dinga nga kindik kin, to piingii. Piyangin kin, nga enim noman ełe to piik, Gos Gui Ka epi ka wii kanim kanim wii ngang kin, singii. Ba Gos Gui Ka epi ka wii kumna epi ei, enim noman dinga kindik kin, singii. Singii epi ei, Gos epi koi erpi, ek keimi pałim epi ei wumb ni tor kindik kin, ningii. ² Pe nga, wumb endi ek eipi eipi piinanmin ek ei, ninim ei nipi, ya mei ełe wumb ngonanim mon; ba eim ek ei nipi, Gos kin kun ngonum. Nimbił erang, wumb endi mołpu kin, ek ei piinanim. Ba Gos Gui Ka ełe nge, dinga ei, Gos ek keimi koi erpi, pałim ek ei nipi, tor kindpi erim. ³ Ba nga wu endi Gos eim ek keimi oł ekii se erpi, tonu omba pałim ek, ei nipi, wumb ngonum. Ngopu erang kin, wumb pii gii dinga erpi, nga wumb noman ełe to piik, oł kun ka pałim ei, erik mułangin kin, nga wumb noman tuk ełe dinga sik, emin mułngii. ⁴ Pe wu endi eim ek eipi

eipi piinanim ek ei nimba, wu ei, eim noman tuk ele mendpił paki topu, ngonum; ba wu endi Gos eim ek keimi oł ekii se ermba oł pałim ek ei nipi, wumb ngonum ei, Gos nge tiłap wumb pei nge noman tuk ele paki topu ngonum. Yi mił, enim Gos ek keimi koi erpi pałim dinga ei singii.

⁵ Pe nga, nanim yi ni piind. Enim pei kaplı ek eipi eipi wumb piinanmin ek ei, ningii ni piind; ba na enim noman owii ngond ei, enim pei Gos eim ek keimi, koi erpi pałim ek ei ni tor kindik ningii. Pe wumb ei, Gos eim ek keimi koi erpi pałim ek ei, nipi wumb ngonmun. Nik wumb ngonmun kongun ei, am epi owundu mendpił pupu, pepi ba; ba nga wu endi eim ek eipi eipi eim piinanim ek ei nipi, wumb ngonum. Ba pe nga wumb endi mołpu pendpi kin, ek ei nge kep erpi ngang mulerim kin, kaplı ek ei, Gos tiłap wumb pei paki tunerim mon. Tunerang kin, wu ei ek eipi eipi ni tor kindpi ermba wu ei, eim kongun mani mułmba. ⁶ Pe na angnan noł, na enim kin ombii kunum ei, op kin, enim piinerngii ek eipi eipi nip ngumbii. Ba nga na enim kin Gos ek keimi konj endi nipi ngumba ei, nip enim ngunermbii min; Gos ek ka pułe koi erpi pałim enim kin nip ngunermbii min; Gos eim ek keimi koi erpi pałim ek ei, nipi tor kind ngunermbii min; nga enim piingii ek kombur, nip andan top ngunermbii kaplı na ek eipi eipi piinand ek ei, enim kin nip ngunj kin, ei epi pei enim paki tunermba mon!

⁷ Yi mił ku pe nga, mingał min giisa, noman konj pinalim wumb mił, pe nga golang ek eipi eipi kun ka tingnerim kin, sinim golang ek mong

ei pii kun enanmin mon! ⁸ Pe nga, wu endi eim opu ngingmał erngii kunum tang seng kin, wu endi wii tumba ei, kun ka tołmun mił tumba. Nga wii kun tunerim kin, wumb opu ngingmał erngii nge erik, kun erik mulerngii mon. ⁹ Nga enim yi mił ku, nga wumb endi kaplı enim ek mong eipi endi wumb piinerngii ek ei nengin kin, kaplı ek pułe ei, pii poł tunerngii mon. Ba enim ningii ek ei, konu pop top sipipi, ek wii mił endi kindang kin, punum. ¹⁰ Yi mił, mei konu orung orung ek eipi eipi pei pepi punum. Ba ek ei, ek wii mił mon. Ek ei nge, pułe eipi eipi salim. ¹¹ Ba wumb ningii ek ei, na pii poł tunenj kin, ningii wumb ei, tiłap eipi wu ni piingii; nga yi ku, wumb ek eipi ningii wumb ei, tiłap eipi ni piimbii. ¹² Pe nga enim yi mił ku, Gos Gui Ka nge epi ka wii ei wii ngonum ei, simin ni piinmin. Pe nga, enim kaplı noman ełe to piik kin, Gos Gui Ka epi ka wii ei wii ngum epi sik, kongun dinga erik, Gos nge tiłap wumb pii gii dinga sek kin, ei nge Gos koi erpi pałim dinga oł ei simin.

¹³ Pe wu endi eim piinanim ek eipi endi nimba ei, eim Gos kin prei erpi, kii seng kin, ek ei, ak topu, ni tor kindmba oł ei, Gos eim paki topu ngumba. ¹⁴ Pe enim ek eipi eipi piinanmin ek ełe nge, enim prei enjing kin, enim nge noman tuk gui ei prei erpi mołum; ba enim noman ełe prei enanim mon. ¹⁵ Yi mił peng, enim ek eipi eipi piinanmin ek, Gos Gui Ka paki tang kin, prei erngii. Enim kaplı enim nge noman tuk gui ełe, prei erngii; nga enim noman ełe yi ku, prei erngii. Nga enim ek eipi eipi piinanmin ek, enim nge noman tuk gui ełe golang nik piingii. Nga

enim noman ɛle golang nik piingii ku. ¹⁶ Nim yi enen kin, pe nim noman tuk gui ɛle mendpiɫ, ek ka nikin, Gos kin ngunjii. Pe nga wu endi tuk kuɫou tungii konu ɛle moɫum; ba eim ek ei pii poɫ tunanim ek ei, keimi ni ngumba; ba nim prei erkin, ek ka nikin, Gos ngunjii ei, eim kapli nimba; ba ek ei pii poɫ tunanim, mon ku. ¹⁷ Pe nga ninim ek ka nikin, Gos ngunjii ei, ka piim kin, wu endi nim kin tep to muɫmba wu ei kin, noman tuk ɛle paki tunerim mon.

¹⁸ Pe na Gos kin ka piip, ek ka nip ngond ei, ek eipi eipi piinand ek ei, ni tor kindind. Kindind ek ei na mendpiɫ nip tondrung pup; nga enim pei kambip, mani kindind ei, enim ek eipi eipi piinanmin ek ei, ni tor kindinmin. ¹⁹ Ba Gos nge tiɫap wumb ei, Gos kin ek ka nik ɛɫmin kunum ɛle, na noman ɛle kapli ek mong endeim endeim ni, angii orung mendpiɫ nimbii. Nipi ek ei, kapli wumb eipi pei muɫangin kin, ek ei andan top nip ngumbii. Ba na ek eipi eipi piinand ek mong 10,000 pei ek mong ei, ninermbii mon. Nimbii erang ek ei enim noman tuk ɛle, paki tunermba mon.

²⁰ Angnan noɫ! Enim oɫ ei nge, noman ɛle kangi ambii kembis miɫ yi mulerngii, mon. Ba oɫ kis ɛle nge, kapli enim kangi ambii kembis miɫ oɫ kis enaɫmin miɫ ku, noman to piik erik muɫngii ei kapli. Ba en enim noman ɛle nge, dinga pang kin, wumb dinga miɫ muɫngii. ²¹ Gos eim nge lo ek ɛle yi miɫ polk, pendnjing paɫim.

“Wumb eipi gupu ɛle nin, wumb ek eipi niɫmin wumb ombu nin, na wumb ei kin ek nemb kin wumb ei, piingii nip ninj. Ba yi ku erik,

nanim ek nind ei piinanmin,” Owundu yi nim.

²² Yi mił erang, wumb ek eipi eipi piinanmin ei, ni tor kindmin ek ei, Gos nge pii gii ninjing wumb nge mon; ba Gos nge dinga jep kin pii gii ninenjing wumb ei kin, andan tonum. Ba nga Gos ek keimi koi erpi palim ni tor kindinmin ek ei, pii gii ninenjing wumb ei kin, ek mon; ba ek ei, Gos kin pii gii ninjing wumb ei kin, Gos noman ełe, andan tonum.

²³ Yi peng kin, Gos nge tilap wumb pei kułou tungii kunum ełe, nga wumb ombu pei en enim ek eipi eipi piinanmin ełe, tangk ni tor tor er mułngii. Pe nga wumb kombur, torung mołmun min, pii gii ninenjing wumb kombur ok, mułngii ek ei piik, en enim yi ningii, “Ei enim noman mendpił pinalim, wulu pang kin, nik er mołmun ni,” yi ningii. ²⁴ Ba enim Gos eim nge ek keimi koi erpi palim ek ka ei, nik tor kindnjing kin, wumb kombur pii gii ninenjing wumb mułngii min, torung wumb kombur, tuk ok mułngii ei, ek ei opu, noman tuk ełe kileng tang kin, noman ak to piingii min, en enim oł kis kun pinerim mił enjing pimba ei, mok tok piingii. ²⁵ En enim noman tukrung koi erpi pimba ei, opu peni ełe tor omba ei, en enim Gos kin ming kopsing, pii poł molk kin, Gos kin noman to piik kin, ek ka ni ngungii. Nik kin, yi ni tor kindngii ei, “Gos keimi ya sinim kin mołum.”

Gos Kin Men Tok Ełmin Oł Ei Kun Ka Pimba

²⁶ Angnan noł! Na yi mił ni piind, ei kunum enim o ende puk, Gos kin ek ka nik erngii ei, wu endi golang nimin ni tu wułum. Nga wu endi ek

andan tołum nge wu. Nga endi Gos oł erim ek ei nipi tor kindilim nge wu. Nga wu endi ek eipi eipi piinanim ek ni tor kindilim nge wu. Nga wu endi ek eipi pułe ei ak topu, ni tor tor erpi ngołum nge wu. Epi kanim kanim erngii ei Gos nge tilap wumb paki tołum epi minj erngii. ²⁷ Pe nga wumb endi ek eipi eipi piinermba ek ei, nimba pim kin, wumb tał nin, tekliki mendpił, kaplı ningii kunum endeim wu endeim mendpił nimba. Nga wu endi kaplı ningii ek, endeim endeim ni kep erpi kindang kin, ek ei piingii. ²⁸ Pe wu endi piinerim ek, eipi eipi nimba wumb mułngii; ba ek kep ermba wu endi mulerim kin, wu ek nimba wu ei, wu yi nge ei kułou tungii konu ełe, ek tingnermba mon. Ba eim ni piipi kin, nga ek nipi konu eipi pupu kin, ei eim kin Gos kin mendpił nimba. ²⁹ Nga wumb tał min tekliki, Gos eim nge ek ka koi erpi pałim oł ei nik, tor kindngii. Nga wumb kombur molk, kanik pii poł tok, ‘Yi ninmin yi ninmin,’ nik mok tok erngii. ³⁰ Ba nga wu endi tuk kułou tungii konu ełe mołpu kin, ek nimba ek endi konj Gos eim andan topu ngum. Ngang kin, wu ei piipi kin, eim kin wu endi kumb se angpi ek nipi kin, tor kindpi ngopu mułmba wu ei, ek ninermba mon! ³¹ Enim pei kaplı Gos eim ek ka koi erpi pałim ei nik, tor kindngii. Ba wu endeim endeim ni ku ni pangin kin, wumb pei tuk mułngii ei, paki tang, piik sik kin, noman tuk ełe dinga ngang singii. ³²⁻³³ Pe nga Gos eim oł kun enałmin oł ei nge, pułwu mon; ba Gos eim noman emin pułwu mołum. Yi ku, Gos eim ek koi erpi pałim ek ka ei nik, tor kindik, wumb ngołmun wumb ei, en enim noman tuk gui ei, en enim tep ełmin. Yi

erang kin, wu endi ek nimba, wu eipi endi, kom seng kin wu eipi nimba.

³⁴ Yi peng kin, Gos nge tilap wumb yi mił ku amb en enim Gos nge tilap wumb kułou tungii konu ełe angk, ek endi nik, enerngii mon. En enim angk, ek endi tangk, nik enerik mon; ba wenjing kin ek piik, ekii sik erngii. Erik kin, Gos lo ek ełe ok, yi mił nirim. ³⁵ Pe amb en enim ek endi pii kun enarik, kii singii peng kin, amb ombu en enim ngii konu ełe puk, wenjing kin kii sik, pii poł tungii. Nga kułou tok molk, ek ningii konu ełe, amb endi angpi, ek kii sip, yi enermba mon. Nimbił erang oł kun pinałim ei, en enim singambił singii.

³⁶ Nimbił erang enim oł ei nge, ekii sinenjing? Gos eim ek ka ei, enim kin mendpił tor om min? Nga Gos ek ka ei enim kin mendpił tonu om min?

³⁷ Pe wumb endi eim Gos nge ek ka koi erpi pałim ei nipi, tor kindpi kin, wumb ngumbii ni piim kin, nga Gos Gui Ka ei ka wii epi kanim kanim wii ngonum dinga ei, endi sim pim kin, eim kapli noman to piimba. Ełe nge, na mon połup enim ngond ei, Gos Owundu eim nge lo ek dinga nipi ngum. ³⁸ Pe wumb endi na Pol ek ei piinarpi, noman eipi eipi piipi endim kin, enim wu ei kin yi piingii. Wu ei Gos nge ek ka koi erpi pałim ni, tor kindnałim wu ni piingii.

³⁹ Yi peng, nanim angnan noł! En enim Gos ek ka keimi koi erpi pałim ek ei, ni tor kindik kin, ngungii kongun ei, noman dinga kindik erngii. Ba enim wu endi ek eipi eipi piinanim ek ei, nimba wu ei, mon pa ninerngii mon! Nga ek pii poł tunerngii ek ełe, pinermin pa ninerngii mon!

⁴⁰ Ba sinim Gos kin ełmin oł pei, enim am kun ka pimba mił, mendpił erik pungii.

15

Jiisas Kraiss To Kundjung Ba Nga Konj Tonu Om

¹ Pe nanim enim kin nga nemb kin, piingii. Angnan noł! Jiisas Kraiss eim ek ka ei nip enim ngunj. Ngunj ek ei, enim piik sinjing ełe nge, en enim pii gii ei erpi, dinga kindang kin, enim angk, dinga kind er mołmun. ² Ek ka ei, na nip tor kindip enim ngunj ei, ek ka ełe Gos erpi, enim sipi orung sim. Ek ka ei enim noman tuk ełe ambilk gii nik mułngii. Ba enim pii gii ninjing ei, epi wii mił pim kin, Gos enim sipi orung simba min?

³ Pe na nipe ek endi ok sinj ei, nip tor kindip, enim kin ngond. Ei yi mił, ei am epi owundu mendpił, Kraiss eim ond peri ełe kołpu, sinim oł kis kun pinerim enjpin ei, kil ngum. Ngang kin, ei tuk Gos eim nge ek ok nirim mił, yi nipi pałim.

⁴ Wumb Jiisas kui tunjung; nga kunum tekliki ełe nge, nga angpi, konj tonu om. Om ei, Gos eim nge ek ełe yi nirim mił pałim. ⁵ Kumb se Jiisas Piisa kin tor wang kin, Piisa eim kenrim. Nga kunum endi Jiisas ek se andiłmin wumb mulk konu ełe tor wang kin, kenik. ⁶ Nga Jiisas eim nge wumb tiłap 500 pei kin opu, nga kopur kin eim kenjing ei, kunum ende minj kenik, wumb kopur pei konj mołmun. Ba nga wumb kombur kulnjung. ⁷ Nga Jiisas opu, Jeims Jerusalem men tołmun ngii tep erpi wu kin wang kin kenrim. Nga ekii se Jiisas

eim nge ek se andilmin wu ombu kin pei wang kin kenik.

⁸ Am ekii se mendpil, nanim Pol Jiisas na kin wang kenj. Nimbil erang na ek se andilmin wu ekii se mendpil tonu onj. Na nam kangi kembis kun ka mi tonu onerir mon. Yi mi ku, Jiisas Owundu na kin om ei, na kenj ele ei, jep ol mi endi na kenj. Kunum ei, na Gos tilap wumb kin ol embin tui erip ngunj. ⁹ Pe na nam Jiisas nge ek se andilmin wu ombu ei kin, wu num mon; na kembis wii mi mendpil tuk onj. Pe na nanim Jiisas nge ek se andilmin wu, ningii wu mi mon. Nimbil erang nanim Gos nge tilap wumb muljung ei, top er kis mondup kin, nga sip, kan ngop kin, yi enj. ¹⁰ Ba Gos eim nge noman ka na kin ngopu, sim konu ele, na mo. Pe yi nge na mo. Gos eim nge noman ka na kin ngum ei nge, mong tumba mi wii punerim mon. Na Pol kongun dinga enj kin, Gos nge ek se andilmin wumb eipi, Gos nge kongun ka enjing ei, to mani kindinj. Ba kongun ei, na nanim nge dinga ele enenj mon. Ba Gos eim nge noman ka na ngang kin, paki topu, tep to enjpi. ¹¹ Yi peng kin, Gos ek ka ei nge na kin tor wang enim piinjing min; ek ka ei nge en enim Gos ek se andilmin wumb eipi kin tor wang piinjing ei ek endi pinaim mon. Ei sin pei ek ka ei nipin, tor kindpin kin, enim ngonmun. Ek ka ele, enim pii gi ninjing ei, ek endi ka wii pa'im.

Nga Ekii Se Kulii Wumb Angk Tonu Ongii

¹² Pe nga sin ek ka ni tor kindinmin ei, Kraiss eim kolpu, nga angpi, opu konj tonu om. Pe

nimbił erang enim kombur wumb molk, kulngii wumb ei nge angk, tonu ok, konj punerngii mon pa nilmin. ¹³ Ba pe kulii wumb angk, tonu ok konj punerngii ei, keimi pim kin, ei Krai eim angpi opu, konj punerim mon ku. ¹⁴ Krai kolpu, nga angpi, opu konj punerim kin, sin ek ka ei ni tor kindpin, enim ngumun ei, epi wii mił pimba. Nga enim pii gii ningii ei, epi wii mił pimba ku. ¹⁵ Ei am keimi pimba ku; nga sin ek ni tor kindpin ngonmun ei, Gos kin ek kend topun ngonmun. Nimbił erang sinim Gos eim ek ninmin yi mił, Gos eim Krai kolpu peng erpi, eim sipi konj kindim ek ei ninmin. Ei nga, Gos eim Krai erpi sipi, konj kindnerim pim kin, kapli pe nga keimi, kulngii wumb ei nga angk, tonu ok, konj punerngii mon ku. ¹⁶ Pe nga Gos wumb kulnjung wumb ei, nga tonu ok, konj mulenjing pim kin, keimi yi ku, Gos Krai eim angpi, tonu opu, nga konj punerim mon ku. ¹⁷ Pe Gos Krai eim angpi, tonu opu nga konj sinerim pim kin, nga enim nge pii gii ninmin ełe nge, epi paki tunermba mon. Enim nga oł kis ełmin oł ei kumep kis singii nge mołmun. ¹⁸ Ei nga yi ku, Krai nge pii gii ninjing wumb ei kolk, wii puk, am punmun. ¹⁹ Pe sinim yi mił mendpił ni piinmin ei, sinim mei ełe noman konj mołmun kunum ełe, sinim Krai eim kin pii gii nipin kin, orung omba nge kui er mołmun. Nga wumb kombur wumb eipi kin kaimb kultmun ei, kembis mił ba. Nga wumb ei sinim kin kaimb owundu kis kulk ngungii.

²⁰ Ba ei keimi mendpił, Krai kolpu, nga angpi, tonu opu, nga konj tonu sim. Nga wumb kolk, or mił palmin wumb ei, Krai eim konj tonu opu, eim

kuni mong kumna mił topu, peni ele tor om. Ei yi mił ku, Gos wumb kolk, pałmin wumb ei, erang kin, angk tonu ok, nga konj pungii ku. ²¹ Ei yi mił, wu endeim Andam mendpił erang kin, wumb pei oł kis ele, kułngii oł ei tonu om. Yi mił ku, nga wu endeim mendpił Jiisas erang kin, wu pei kolk, nga angk, tonu ok, nga konj tonu ongii. ²² Ei yi mił, kulii oł Andam erang kin, sinim wumb pei koltmun. Ei yi mił ku, nga Gos nge tilap wumb Krai kin o ende puk, mołmun wumb ei, kułngii ei erpi sipi kin, nga konj tonu simba. ²³ Ba wumb pei endeim endeim ni, en enim nga angk, ok konj puk erngii ei, en enim kunum tangpi simba mił, ku erngii. Krai eim kumb se mendpił erim. Nga mering wumb ni, eim nge wumb tilap ei, eim nga orung omba kunum ei, wumb ei tonu nga konj ongii. ²⁴ Pe nga kunum poru nimba kunum ei, epi kanim kanim pei poru nimba kunum ei, Krai eim kapli, opu orung wumb pei tep ełmin wumb ei nin, nga gapman kongun enmin ei nin, nga dinga kanim kanim ele, kongun enmin ei pei topu mani kindpi, tep er mołum konu ei, pei sipipi kin, Arim Gos ngumba. ²⁵ Ei yi mił, Krai eim tep erpi, mołpu pang, kunum ele, eim opu orung wumb pei to mani kindpi kin, Krai eim simb ele kamb mandring kindmba. ²⁶ Pe am ekii se mendpił opu orung epi ombu ele, wumb koltmun oł ei, to mani kindpi kin, nga ei poru nimba ku. ²⁷ Gos nge eim ek ka ele yi ninim, “Gos eim epi kanim kanim pei sipi, eim simb ele kamb mandring kindpi erang kin, eim epi ombu tep erpi mułmba. Gos ek keimi ei peni ele pałim ei, sinim piinmin. “Epi kanim kanim pei,” ninim ek ei, Gos Krai kin sipi to mani

kindpi kin, ninanim mon. Ba Gos ei eim mendpił Kraiss kin mandring mulermba mon. Ei eim epi kanim kanim pei Gos eim Kraiss simb ełe kamb mandring kindang kin, tep enim. ²⁸ Ba ekii se kunum ełe, epi kanim kanim pei sipi kindang kin, Kraiss eim tep ermba. Erpi kin, nga kaplı Gos Kingam Kraiss ei eim Arim Gos kin kirkar er pupu mulmba. Ok, Gos eim erang kin, Kraiss epi kanim kanim pei tep enim; ba pe nga, Gos eim Kraiss nin, epi kanim kanim pei tep erpi mołpu kin, kumb ełe mendpił mulmba.

²⁹ Pe nga ek ei wumb kulngii nga angk tonu konj ongii keimi pinerim kin, kaplı wumb kombur noł pek wumb kulnjung wumb ei nge, paki tungii nge ełmin oł ei, wii mił mulmba. Pe nga keimi mendpił, wumb kulii kombur angk, tonu konj punerngii. Mon pim kin, kaplı wumb noł pek ei nge, wumb kulii paki tungii mił nenj? ³⁰ Pe nga ek ei keimi pinerim kin, sin sinim ek se andiłmin wumb kin, ek ni tor kindmin kunum kunum ełe, sin to kis mundmba konu ełe, tuk pupun pupun enmin ei, wii mił enmin min? ³¹ Angnan noł! Kraiss Jiissas sinim nge Owundu enim eim kin o ende puk mołmun ei nge, na enim embe ambıl tonu kindip ngond. Ek ei keimi! Nga yi ku, na ek dinga nip ngond, ei kunum kunum na opu orung wumb kin kulmbii erip erip end. ³² Pe na ek ekin mił nimbii end. Epeses konu owundu ełe, na wumb ka simbii mił epi ombu kin ek mił erip erip enj. Epi ei nge oł enj ei, wii mił pim kin, kaplı kulngii wumb nga angk tonu konj punerngii. Ba nga keimi Gos wumb kulii wumb nga angk, ok nga konj tonu punenjing pim kin,

kapli ek ei wumb nilmin mił kun ka mułmba ku. “Sinim kuni ni, noł nopun, ka piipin kin, kapli topuł sinim kułmun poru nimba,” wumb yi mił nilmin.

³³ Enim kapli, kanik wiik tangin kin, wumb kombur ek ei nge nik kin, enim to wulu kindik, si kindnerngii mon! Wumb oł kis elmin wumb ei erangin kin, nga wumb oł kun ka erik mołmun wumb oł ei nge, erik kis mondunmun. ³⁴ Pe enim noman wulu punum oł ei, si kindik kin, kun ka mułngii. Molk kin, oł kis enmin oł ei, nga enerngii mon! Na nind ek ei, enim piyei! Enim mołmun wumb kombur, Gos kin pii poł tunanmin. Na nind ek ei nge, enim singambił singii, nip nind.

Kolk, Nga Tonu Ok, Konj Puk, Ngenj Konj Eipi Mił Singii

³⁵ Ba wumb endi yi kii simba koltmun wumb ei, nga angik, tonu ok, nga konj pungii mił nenj? Kułii wumb ngenj nipe ngenj endi siłangin kin, nga tonu konj ołangin?” ³⁶ Pe na enim kin ek yi mił nind. En enim noman pinalim wumb! Pe keimi, enim kuni mong endi mer mei ełe tełangin kin, ei tonu op, mun onermba; ba kumb se kuni mong ei kołpu pendpi kin, nga mun omba. ³⁷ Pe nim mer mei ełe, kuni emb endi talkin, pendin kuni mong ei, ekii se mong tumba mił ei mon! Pe kuni kinapi mong emb endi min, kuni emb kanim eipi endi, nim tełin ei tonu opu, kuni nipe kuni endi, mong tumba nikin tełin? ³⁸ Ba Gos eim kuni ei nge, nipe ngenj endi simba ei, eim noman ełe piim mił, ku ngonum kuni mong ombu, en enim ngenj pałim mił ku ngonum.

³⁹ Nga epi kanim kanim pei, en enim ngenj ei, pei kanim ende minj pep punanim mon. Wumb ngenj ei, en enim ngenj kanim ende palim, nga kung kanim kanim ei ngenj endi eipi palim. Nga kei ombu, en enim ngenj palim ei, kanim endi eipi palim. Nga omu ombu, en enim ngenj kanim endi nga eipi palim ku.

⁴⁰ Pe nga tonu epin konu ele epi ombu, ngenj salim; nga ya mani mei ele epi ombu, yi ku ngenj salim. Ba epin konu ele epi ombu, ngenj tilang ka wii kanim endi salim. Nga ya mani mei ele konu epi ombu, ngenj kanim eipi salim. ⁴¹ Nga eni ei, eim nge tilang kanim endi salim. Nga oi ei, eim nge tilang eipi endi salim; nga kor kanjip ei, eim tilang eipi endi salim. Nga kor kanjip en enim mołmun ombu, en enim tilang ombu pepi kin, kanim kanim kindnim ei, en enim kin palim.

⁴² Ei sinim yi mił ku, kulnjung wumb nga angik, tonu ok, nga konj pungii wumb ei, ngenj sipik, tukpu tonmun kunum ei, ngenj ei pupu nga mei telmba. Ba nga angk, tonu ok, nga konj mułngii ei, en enim ngenj ei purnermba mon ba; kunum kunum konj ka mułmba. ⁴³ Pe ngenj kui tonmun kunum ei kis mołpu, ngenj ei wumb keningii ka pinerim; nga dinga pinerim ku. Ba ngenj nga angk, tonu ok nga konj pungii kunum ei, ngenj tilang ka simba; nga ngenj dinga pimba ku. ⁴⁴ Pe ngenj kui tonmun kunum ei, mei ele nge ngenj; ba ngenj angk, tonu ok, nga konj pungii kunum ei, tonu epin konu ele nge ngenj. Nga ngenj ei nge mei ele, keimi ngenj mendpił pim kin, ei yi mił ku, nga tonu epin konu ele nge ngenj, yi ku keimi simba. ⁴⁵ Ei nge ku, Gos eim nge ek ka ele

ok pułum yi mił ninim, “Wu kumna ei, Andam ei mei ele tonu orum ei, wumb mił, no pepi, yi erpi multum. Nga ekii se Andam Kraiss ei, eim noman konj pułwu ei, eim wumb ei noman konj ele ngołum. ⁴⁶ Ba ei tonu epin konu ele nga epi ombu ngenj ei, kumb se onanim mon; ba mei ele nge epi ombu ngenj mendpił ei, kumb se onum. Wang kin, nga ekii se tonu epin konu ele nge epi ombu ngenj ei, bultundung onum. ⁴⁷ Pe kumb se wu Andam nge ngenj ei Gos mei mendpił sipi eririm. Ba nga ekii se wu Andam Kraiss ei, tonu epin Gos mani kindang om. ⁴⁸ Wumb ya mani mei ele wumb ei, en enim wu kumb se mei ele eririm ei, ende mił, en enim yi mił mołmun. Nga wumb tonu epin wumb ombu, en enim wu endi tonu epin mani om ende mił, en enim yi mił ku mołmun. ⁴⁹ Nga pe, sinim wu kumb se mei ele eririm ei, kumb ningił mił wu kin sinim yi mił ku mołmun. Nga yi mił ku wu ekii se tonu epin mani om wu Kraiss ei kin, sinim yi mił ku mołmun.

⁵⁰ Na enim kin ek ei yi mił nind. Angnan no! Pe mei ele ngenj wumb ei, Gos epi ka wii er ka erim ei sinerngii, nga Gos eim tep erpi mołum konu ele tuk punerngii mon. Nga purmba epi endi nin, purnermba epi endi ei nin, konu ende tuk punerngii mon.

⁵¹ Enim kom se piyei! Ek koi erpi pałim ek ei, na enim kin nip ngumbii end. Ei sinim pei kulermin. Pii gii wumb kombur mułangin kin kupam ei Jiisas orung omba. Wang kin, Gos sinim pei erang kin, sinim ngenj kanim eipi mił endi sipin kin mołmun. ⁵² Ei sikir mił sinim ningił kepii tonmun ei, nga konu poru nimba kunum ei, nga ekii se

beli epin mani ei ek tengmba. Ek tingang kin, koltmun wumb ei, angk tonu ok, ok konj puk kin, nga kulerngii mon! Wumb konj kunum kunum mułmun. Nga sinim konj mołmun wumb pei, Gos erang kin o pun, ngenj kanim eipi mił endi sipin kin, mułmun. ⁵³ Ei yi mił, pe nga ngenj kułmba ngenj ei, Gos erang, ngenj kanim eipi mił opu, ngenj konj oł kun ka mił simba. Ei kułngii nge ngenj ei, Gos erang, ngenj kanim eipi mił opun simin ei, kunum kunum konj mułmun. ⁵⁴ Keimi, ngenj ei purmba; ba nga ngenj ei, Gos erang, ngenj ei kanim eipi mił opu mołpu kin, kunum kunum konj mułmba. Ngenj ei kułmba ngenj ei, Gos erang, opu ngenj kanim eipi sipi ngang kin, noman konj oł kun ka er mułmba. Kunum ełe, sinim Gos ek puł pałim mił, tonu wang kenmin. Nga ek yi mił ninim, “Gos eim mei ngenj kułii oł ei, to mani kindpi poru nim.”

⁵⁵ “Ngenj kułii oł ei nge, dinga opu, wumb pei to mani kindmba nge dinga ei, poru nimba mił nenj? Ngenj kułii oł ei, eim kiłeng mul dinga mił mundum ei sinim wumb nga kumbii kis ngumba, mił nenj?”

⁵⁶ Kułngii oł ei, eim nge dinga ngenj kumbii ngopu kin, oł kis nge kumep kis ei kin sim, oł kis ei, eim nge dinga ei, mer Gos lo ełe pałim. ⁵⁷ Ba sinim Gos kin ka piipin ngumun ei nge, sinim nge Owundu Jiisas Krai sinim dinga ngang kin, epi tał oł kis nin, kułii oł ei, to mani kindpin ermin ei, sin yi ku enjpin.

⁵⁸ Yi peng kin, sinim keimi piinmin, kułii oł ei Krai to mani kindim. Nanim angnan noł, enim pii gii ełe nge, dinga mendpił angk mułngii. Nga

kunum kunum, en enim Gos Owundu eim nge kongun ngum ei, kun ka er dinga kindik kin, erik pungii. Nimbił erang enim piinmin ei, Gos Owundu eim nge kongun enim enmin ei, wii mił endi enerngii mon!

16

Enim Ku Nin Epi, Gos Kin Pii Gii Wumb Eipi Ku Sinalim Wumb Ei Ngungii

¹ Pe mund ka ku ei nge sipin, Gos nge wumb tilap Juriya konu ełe mołmun ei paki tumun. Ei enim na ninj mił, ekii sik erngii ei, na Galeisiya men ngii ełe pei mołmun wumb ei, na erei ninj wumb ei, yi ekii sik enjing. ² Ei yi mił, pe kor owundu kunum kunum tangip simba kunum ei, wumb endeim endeim ni, en enim kaplı, ku kombur mok tok, eipi kindik singii. Singii ei, wumb endi eim kongun erpi, ku simba mił, eim ngii konu ełe tongndung sim mił ngumba. Yi erpi kin, tongndung kindpi kin, sep mułmba. Mułmba ei, na ombii kunum ei, enim ku mok tok ngunerngii mon; ba enim ok, mok tok, eipi kindik kin, singii ku ei simbii. ³ Na ekii se, enim kin op pendip kin, en enim wu kombur pungii nik, to tonu kindik, mundngii. Wu ombu, mon endi ek yi mił ni puls. Enim piinmin wu ei, to tonu kindpin wu ei, epi ombu sik tunmun. Nga enim ku nin epi, ka wii ombu ngumun nik kin, sinjing epi ombu, se mengk kin, Jerusalem wumb mołmun konu ełe sipngii. ⁴ Pe nga, na bii mił endi pim kin, nga kaplı wu ombu na kin tep topun bin.

Pol Eim Yi Ermbii Ni Noman To Piim

⁵ Pe na enim kin ombii ei, ekii se ombii; ba kumb se, na Mesaroniya konu ele tuk pup kin, nga op enim kin ombii. Ei kapli. Nimbił erang na Mesaroniya konu ele kumb se tuk pup ombii, ni piind. ⁶ Pe na kunum kombur ni, enim kin no pep mułmbii min, nga wii sepi, jii owundu nimba kunum ei, enim kin mułamb kin, nga kunum ei poru nimba kunum ei, enim na paki tangin kin, nanim bii onj andlam ei bii. Nga mering, konu jili mił endi bii ei, ekii se bii. ⁷ Na nanim enim kanip pendip kin, nga sikir bii ni piinand, mon. Ba na enim kin Ei Gos Owundu eim, na yi enjii ni piim kin, kapli yi ermbii.

⁸ Ba na nanim ya Epeses konu ele mułmbii ni piind. Mułamb kin, Gos Gui Ka mani orum kunum tonu omba kunum ele, noman to piipin yi er mułmun. ⁹ Nimbił erang, Gos Owundu eim erang kin, na kin andlam owundu aki topu kindang salim. Seng kin, na kongun owundu peng ei, kapli yi eramb kin mong peng, wumb pei pii gii niłangin kin, Gos nge opu orung wumb pei, na kongun end andlam ei ondu ngumun nik enmin. Yi mił erang, na ya konu mułmbii, ni piind.

¹⁰ Kunum endi, Timisii enim mołmun konu ele om kin, enim kapli piik kun erik, oi a nik, se tuk sik, yi erangin kin, eim nanim wumb kin ngii konu moł ni piip kin, noman emin peng mułmba. Nimbił erang eim Gos Owundu nge kongun erpi mołum ei, yi mił ku, na kongun yi erip end mił, eim yi elim. ¹¹ Yi mił kapli, wumb endi, eim kin wu wii mił endi ni piik kin, kan mani kindik kin, buł ngok enerngii mon! Enim kapli, eim paki tangin kin, ei nam moł konu ele orung omba. Yi

erangin kin, eim noman emin peng opu kin, nam moł konu ɛle, angnan noł kin ouni ongii nge, kui er moł.

¹² Ei nge, sinim nge enginjpin Apolos, na eim 'Pui' a nił, nga kunum kopur, eim opu, enim kenmba dinga nip nił. Nił ei, angnan noł kombur kin tep to ongii ba; akip kunum ɛle mendpił, ombii ni noman yi, to piinalim mon. Ba eim omba kunum endi, tangpi sepi nim kin, kapłi eim enim kin omba.

Pe Ek Nip Poru Nimbii End

¹³ Kan kun erik molk, en enim Jiisas Owundu kin pii gii ɛle, dinga angik, wu noman dinga kindik kin, wu mendpił mułngii ei, am dinga mendpił kindik mułngii! ¹⁴ Kongun min epi kanim kanim pei enim ɛle, noman kulk ngok enmin oł, yi mił erngii.

¹⁵ Angnan noł, enim piinmin ei, Sepanis kin, eim nge ambim kingam ambłam noł tilap ei, en enim Akeiya konu ɛle, pii gii kumna wumb ninjing. En enim noman ɛle, Gos nge tilap wumb paki tok kin, Gos nge kongun dinga erik mołmun.

¹⁶ Na enim noman ɛle to konj kindmbii ei nge, wumb ei, enmin oł ka ei nin, nga wumb kombur piki tok, tep tok, kongun enmin ei nin, wumb ei kongun dinga ɛłmin ei nge, enim mandring molk, ekii sik erngii!

¹⁷ Na nanim yi nge, ka piip, Sepanis nin, Posunasus nin, Akaikis na kin onjung. En enim na kin ok, na paki tunjung. Nimbił erang enim ya na kin mulełangin kin, enim na paki tułangin ku; ba enim na kin mulenjing. Yi mił wumb ei sinim

paki yi mił tunjung. ¹⁸ En enim na noman emin ka pendnjing kin, na ka piinj. Nga enim noman emin ka pendnjing ku. Yi mił ku, enim wumb yi nge embe ambil tonu kindngii.

¹⁹ Pe Gos tilap wumb Eisa konu owundu orung orung ya tuk mołmun wumb ombu, enim kin ek ka nik, onmun nik enmin. Nga Akuila kin ambim Periska, nga Gos nge tilap wumb kombur ngii konu ełe kułou tok enmin wumb ei, enim kin ek ka nik, onmun nik kin, Gos Owundu nge embe ełe, nik ngok enjing. ²⁰ Nga pii gii ninjpin nge enginjpin noł, ya ełe pei mołmun ei, en enim yi ku, 'Ek ka nik, mułeiyo,' nik enmin. Pe en enim engnjing endi kin nga engnjing endi ngunj kangilk, kaimb sik erngii. Nga enim 'Mułeiyo' nik erngii. ²¹ Na Pol wu mon pułum wu ei kin, gal pipe kin ei sip, na nanim angil ełe mon ei poru nimba nge pułup kin, enim kin 'Ek ka' nip, 'Mułeiyo' nip ngop end.

²² Wumb nii endi, eim Jiisas Owundu kin noman ngunermba wu ei, Gos Owundu eim omba kunum ei, top kis ermba. Jiisas Owundu eim sikir orung omba.

²³ Jiisas Owundu eim nge noman ka wii enim kin wii ngopu mułmba.

²⁴ Na enim Jiisas Kraiss kin pii gii ninjing wumb ei kin, na noman ka ngond. Ei keimi!

Gos Nge Ek Ka Ei Sinim Kin Ngołum
The New Testament in the Nii Language of Papua New
Guinea

Nupela Testamen long tok ples Nii long Niugini

copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nii

Dialect: Central Wahgi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

57529bce-9e23-5350-904d-243a1b359818